

INFORMATOR

NSPRV-CPTC

BESPLATAN
PRIMERAK

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org
www.srpss.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 4 • JANUAR 2011 • BROJ 44(8)

КУЋЕ ЗНАЊА ПРАЗНЕ ПОСЛЕ ШКОЛСКЕ СЛАВЕ ВЛАДА ГУРНУЛА ПРОСВЕТАРЕ У ШТРАЈК

Републички одбор Синдиката радника у просвети Србије 14. јануара је једногласно донео одлуку о ступању у штрајк. Штрајк ће почети 28. јануара у са почетком рада прве смене, а штрајкачки захтеви су садржани у Предлогу протокола о основици за обрачун и исплату плата запослених у свим секторима образовања који је Синдикат 12. новембра доставио Влади и Министарству просвете и у Предлогу измене Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама у делу који се од-

носи на коефицијенте за обрачун и исплату плата запослених у образовању коју је Синдикат доставио 21. октобра. Захтеви су усклађени са новом минималном ценом рада и достављени Влади и Министарству 25. новембра, а Одлука о штрајку је, протоколарним путем достављена премијеру Мирку Цветковићу, министру просвете Жарку Обрадовићу, министарки финансија Диани Драгутиновић, директорима школа и председницима синдиката у којима Синдикат радника у просвети има синдикалне организације.

И 2% ДОВЕДЕНО У ПИТАЊЕ

СрпС неслужбено сазнаје да је Влада Србије донела Закључак, по којем ће децембарска плата, односно њен други део, који просветари очекују 20. јануара, бити повећана за два одсто. Међутим, и са повишицом од два одсто и без ње запослени у просвети ће у 2011. години добити знатно мање од онога што је претходни Закон о буџету нудио. Тако, уместо да у јануару запослени добију око шест одсто већу плату, они могу очекивати да тек у октобру и тек после треће повишице досегну тај проценат.

(Наставак на сџр. 5)

ЗА ЊУШКАЊЕ ПАЗУХА 40 € НА САТ

Ревизори, после високих руководилаца у банкама, имају највеће плате. За време и после светске економске кризе најтражења је бити рачуновође, мали предузетници, стручњаци за компјутере... Међутим, не мора баш свако да буде менаџер: постоје бројна необична занимања која вам омогућавају да зарадите много новца за кратко време. Тако нпр. уколико пристанете да проверите да ли дезодоранс делује добићете 40 евра на сат, а посао авантуристе може да вам донесе (уз забаву) и до 1000 евра дневно, као кувар у аустралијској подморници можете да зарадите и до 140.000 евра годишње, као стилиста прехранбених производа 300-600 евра дневно, као ловац на одбегле затворенике 100.000 евра годишње...

(О необичним занимањима нека и сад на сџр. 6)

СВЕТСАВСКЕ НАГРАДЕ ЗАСЛУЖНИМА

Годишње Светосавске награде, појединцима и установама у Србији, заслужним за развој образовања, биће уручене на Савиндан 27. јануара, а на конкурс који је завршен пре три дана стигло је више од 200 пријава, речено је у Министарству просвете. Њаци у Србији школску славу Светог Сава, 27. јануара обележиће као радни, али ненаставни дан. У школама ће бити организоване приредбе, а централна светосавска Академија биће одржана у београдском Центру Сава, речено је у Министарству просвете. Министарство просвете подсећа и да се ове године навршава 200 година од када је такво тело установљено први пут у Србији, а први министар просвете у Србији, као члан Правителствујућег савета био је Доситеј Обрадовић. Два века постојања министарства просвете биће обележено низом пригодних манифестација, а у сарадњу са Задужбином Доситеја Обрадовића.

У овом броју можете још читати:

ДВА ВЕКА МИНИСТАРСТВА ПРОСВЕТЕ	стр. 2
ПРОПАЛИ ПРЕГОВОРИ О ЦЕНИ РАДА	стр. 3
ЗАШТО ЈЕ СРПС ПРОТИВ ПРОТОКОЛА	стр. 3
УСВОЈЕН ЗАКОН О БУЏЕТУ	стр. 4
ПРОСВЕТА БЕЗ ПОВИШИЦЕ	стр. 5
У ШКОЛАМА СВЕ ЧЕШЋЕ БИЈУ ПРОФЕСОРЕ	стр. 7
ВЕЛИКА БРИТАНИЈА: ВРАЋА СЕ КАЖЊАВАЊЕ УЧЕНИКА!	стр. 8
ПОПИЛИ 100.000 ЕВРА, А ШКОЛЕ БЕЗ САПУНА	стр. 9
ЗАРАДЕ И ДАЉЕ ТОНУ, ИНФЛАЦИЈА ОБУЗДАНА?	стр. 10
ПРАВНИЦИ О ИНКЛУЗИЈИ	стр. 12
ВРТИЋИ МОГУ ДА ПРОДАЈУ АЛКОХОЛ И ДУВАН!	стр. 12

ПОВЕЋАЊЕ ТРИ ПУТА „У ОДРЕЂЕНОМ ПРОЦЕНТУ“, АЛИ ОН „НЕ ЗНА КОЛИКО ТАЧНО“!

Плате у јавном сектору следеће године требало би да буду повећане за нешто више од шест одсто, у јануару и октобру по два одсто, и у априлу 2,95%. Износ повећања изванредан је само у јануару, док ће проценат у априлу и октобру зависити од инфлације и раста бруто друштвеног производа у овој години. Међутим, нека правила су већ погажена јер плате у јануару требало је да буду повећане шест одсто. За плате у јавном сектору држава је следеће године планирала око 12 милијарди више, а да ли ће то бити добровољно остаје да се види. У Министарству финансија кажу да су правила јасна. „Законом о буџетском систему предвиђена су три усклађивања зарада у јавном сектору, у јануару, априлу и октобру. Извесно је да ће повећање у јануару бити два одсто. У априлу ће зараде бити повећане за проценат тромесечне инфлације и пола реалног раста БДП у 2010. години, а у октобру за шестомесечну инфлацију” – рекао је Зоран Ђирић, ПР Министарства финансија.

О процентима не воли да прича ни Жарко Обрадовић, министар просвете. „Плате у просвети пратиће зараде у јавном сектору. Следеће недеље требало би да потпишемо протокол о зарадама са репрезентативним синдикатима. Повећање ће бити три пута у одређеном проценту, али не знам колико тачно” рекао је непосредно пре новогодишњих празника Обрадовић.

NIKOLA Đ. VUKIĆEVIĆ (1830-1910)

(Nastavak teksta iz prethodnog broja)

Mada je u svojim pedagoškim shvatanjima i radu primenjivao najsavremenija znanja, pre svega, tada najrazvijenije nemačke pedagogije, Vukićević je ostao snažno privržen hrišćanskoj veri i Srpskoj pravoslavnoj crkvi, na čijim učenjima je, do kraja života, temeljio svoja moralna opredeljenja i ljudska i profesionalna načela. Zbog toga je, često, bio osporavan i napadan, povremeno i na izrazito nedoličan način, posebno u novosadskom radikalnom listu „Zastava“, kao i u pedagoškim listovima levičarskih pogleda i usmerenja.

Najveći uticaj na pedagoška shvatanja Nikole Vukićevića imalo je učenje Johana Hajnriha Pestalocija (Johann Heinrich Pestalozzi, 1746-1827), poznatog švajcarskog pedagoga i prosvetnog reformatora. Njegova filozofija obrazovanja bila je zasnovana na četiri sfere koncepta života (dom i porodica; stručno i individualno opredeljenje; država i narod; unutrašnje osećanje) i pretpostavci da je ljudska priroda u osnovi dobra. Posebno se zalagao za očiglednost u nastavi i negovanje maternjeg jezika, a osnivač je i računске nastave, kojoj je polazna tačka bila računanje „u glavi“. Takođe je unapredio nastavu gimnastike, crtanja i pevanja.

Nemački (pruski) pedagog i luteranski teolog Avgust Herman Nimajer (August Hermann Niemeyer, 1754-1828) bio je, verovatno, jedan od prvih pedagoga čije je poglede Vukićević, takođe, prihvatio. Poznat po reformi pijetističkih škola, on za cilj vaspitanja ističe čovečnost (humanost) i moral, te smatra da pedagogija ne može da se izučava bez psihologije i etike, kao i da uticaj nastave mora da bude intelektualan, estetičan i moralan, a oblik nastave treba da bude ili dijalog ili govor (predavanje).

Uz Nimajera, sudeći prema navodima iz nastavnog programa pedagoških predmeta u „Prvom izveštaju o Javnom učiteljsko-pripravničkom zavodu srpskom u Somboru“ za školsku 1862/63. godinu, Vukićević je pedagoške predmete predavao po svom rukopisu, izrađenom i prema knjigama nemačkih katoličkih pedagoga Lorenca Kelnera (Lorenz Kellner, 1811-1892) i Franca Hermana (Franz Hermann, 1815-1862).

Prevažodno praktičar, Vukićević je iz radova tadašnjih najpoznatijih evropskih pedagoga preuzimao sve što bi moglo da bude od koristi obrazovanju srpskih učitelja u somborskoj Preparandiji, pa su, osim hrišćanskih pedagoga, u njegovoj školskoj praksi bili zastupljeni metodi i shvatanja tada najnaprednijih pedagoga Fridriha Adolfa Disterverga (Friedrich Adolf Diesterweg, 1790-1866), koji je sa građansko-de-

mokratskih i antiklerikalnih gledišta razrađivao Pestalocijeva pedagoška shvatanja, i Fridriha Ditesa (Friedrich Dittes, 1829-1896), poznatog sledbenika Jana Komenškog, koji se, takođe, zalagao za oslobođenje pedagogije od uticaja i nadležnosti religije i crkve. Naravno, njihova shvatanja Vukićević je prilagođavao našim prilikama i svojim osnovnim načelima obrazovanja budućih učitelja.

Možemo da zaključimo da su pedagoško stvaralaštvo i praksa Nikole Vukićevića u znatnoj meri bili oslonjeni na tadašnje nemačke pedagoge, a i prosvetna reforma koju su dr Đorđe Natošević i Vukićević sproveli u srpskom školstvu početkom druge polovine XIX veka bila je utemeljena na razvijenoj nemačkoj pedagoškoj nauci. Kako su obojica bili samouci u pedagoškom radu, u uslovima potpuno nerazvijene srpske pedagogije oni nisu stvorili izvorni pedagoški sistem, ali su na najbolji mogući način primenili savremene pedagoške uticaje s nemačkog govornog područja. Kada je, kako piše Arkadije Varadanić, 1870/71. g. Srpski narodno-crkveni sabor poslao desetoricu najboljih učitelja na jednogodišnji boravak u Nemačku i Švajcarsku, tada najnaprednije evropske države na školskom polju, da proučavaju školski rad i ustrojstvo učiteljskih škola, našli su da je unutarjni red naših škola potpuno jednak onima i da su samo spoljašnji red, disciplina i bogatstvo učila i nameštaji odmakli napred on naših škola onog vremena. To su potvrđivali svi izveštaji tih izaslanika, a to je znak, da je Vukićevićev i Natoševićev rad iz onih vremena u nastavnom pogledu išao uporedo s najnaprednijim radnicima tih kulturnih zemalja.

Njegove zasluge za opstanak, razvoj i značaj somborske Preparandije, srpskog školstva u Habzburškoj monarhiji, ali i u Srbiji i Crnoj Gori, kao i zasluge za razvoj školske nastave i srpske pedagoške misli, mogu ponovo da budu iskazane kroz reči Petra Despotovića, koji je u svojoj knjizi „Istoriska pedagogika“ (Beograd, 1902), o Nikoli Vukićeviću zapisao: *On je, istina, u pedagogici autodidakta, ali se studijom i predanošću svom pozivu brzo istakao kao najčuvjeniji pedagog u srpskom narodu [...] Udruživ se sa dr Đ. Natoševićem, postao je ocem srpske moderne pedagogike a najvrednijim nastavnikom razumnog rada u školi. Malo je nastavnika, koji su svoje učenike mogli toliko za svoj poziv oduševiti, kao što je on to mogao. Kraj istinske pobožnosti, on je u svojih učenika umeo da razvije i silno nacionalno osećanje, kojim se i danas odlikuju svi njegovi stariji vaspitanici.*

Rezultatima svog ukupnog delovanja, ogromnom i nepresušnom radinosti, upornim stremljenjima ka savremenom, nepokolebivim načelima i vatrenim rodoljubljem, Nikola Vukićević, i sto godina nakon smrti, ostaje istinski veliko i svetlo ime srpske prosvete devetnaestog stoleća.

Milan Stapanović

ŠKOLA U MIRIJEVU

Prva škola je počela sa radom 1833. godine, te je ona i u okolini Beograda najstarija škola. Od nje je jedino starija „Kralja Petra Prvog“ (bivša Braća Ribar), koja je u isto vreme i najstarija škola u Srbiji. Pre nego što bude reči o prvim školama u Mirijevu i njihovim učiteljima treba da se ukratko upoznamo sa čuvenim pedagoškim radnikom čije je poreklo iz Mirijeva. Teodor Janković-Mirijevski, je rođen u Sremskoj Kamenici 1714. godine. Gimnaziju je učio u Sremskim Karlovcima a Filozofiju u Beču, gde se odranije spremao za pedagoga. On je bio prvi i pravi reformator Srpskih narodnih škola u Austro Ugarskoj u drugoj polovini 19. veka. Reformu je izvodio u školi, u nastavi, i u svemu čime se škola služi. a poziv ruske carice Katarine II pošao je u Rusiju 1782. godine sa namerom da pomogne u organizovanju i reformi ruskih škola po Falbingerovim načelima. Zbog svojih velikih zasluga u napretku ruskog školstva, postao je član Akademije nauka, državni savetnik, plemić ... Kada mu je dato plemstvo nazvao je sebe Mirijevski po selu Mirijevu. Umro je u Petrogradu 23. maja 1814. god. a sahranjen kod crkve Aleksandra Nevskog. Tako je jedan čovek čije poreklo vodi iz Mirijeva, postao čuvena ličnost u Rusiji kojoj su dodeljene sve počasti te zemlje.

Prvi učitelj je bio Gligorije Nestorović. Od 1833 do 1851. godine rad te škole je bio povremen iz nekoliko razloga: nedovoljan broj učenika, nedostatak školske zgrade, (škole tog vremena nisu namenski građene već se nastava odvijala u kući imućnijih seljaka). Tek posle 1851. godine u Mirijevu je škola stalno radila. Ukupno, Mirijevo je imalo 9 školskih zgrada, od toga danas 8, jedna zgrada je srušena 1910. godine.

Danas se nastava odvija u 3 škole: Sedma beogradska gimnazija, OŠ Despot Stefan Lazarević, OŠ Pavle Savić.

DVA VEKA MINISTARSTVA PROSVETE

11. januara pre ravno dvesta godina (1811) osnovano je prvo ministarstvo prosvete u Srbiji, u čijem je delokrugu u to vreme bila nauka i kultura. Skupština svih narodnih starešina u Srbiji osnovala je u vreme Prvog srpskog ustanka prva popečiteljstva (ministarstva). Prvi ministar prosvete postao je Dositej Obradović, najčuveniji Srbin toga doba i velikan srpske istorije, kome se ove godine navršava dva veka od smrti. Dositej Obradović, prvi ministar prosvete u Srbiji Dositej Obradović, svetovno ime Dimitrije, rođen je u Čakovu (verovatno 1739, mada se kao godine njegovog rođenja pominju i 1742, 1744), u rumunskom delu Banata, u tadašnjoj Austriji. Školovao se za kaluđera, ali je napustio taj poziv i krenuo na putovanje po Evropi, gde se sretao sa idejama prosvetiteljstva i racionalizma, koje je nastojao da prenese i svom narodu. Njegova čuvena dela su “Pismo Haralampiju”, “Život i priključenja”, “Sovjeti zdravoga razuma”, tvorac je pesme “Vostani Srbije”. Na vest o Prvom srpskom ustanku u Srbiji stupio je u vezu sa Karadordem i došao da pomogne ustrojstvu nove države. U oslobođenoj Srbiji proveo je pet poslednjih godina života, od 1807. do 1811, dajući ogromna doprinosa “prosvetčenju” i “izobraženju” svog roda. Osnovao je Veliku školu - buduću univerzitet 1808. godine i Bogosloviju 1810. Približio je Srbiji Evropu i svet i otvorio prozor za prodor novih kulturnih i civilizacijskih tekovina. Umro je u Beogradu 28. marta 1811. godine. Njegovi ostaci su iste godine preneti iz Beča.

ПРОПАЛИ „ПРЕГОВОРИ“ О „ЦЕНИ РАДА“

• СрпС одбио ултиматум • Сви синдикати у штрајку • У Протоколу ништа ново

У Министарству финансија 28. децембра су одржани разговори представника владе и синдиката образовања о Протоколу о основици за обрачун и исплату плата запослених у образовању за 2011. годину. Састанку су присуствовали министри финансија и просвете, др Дијана Драгутиновић и проф. др Жарко Обрадовић, као и представници Синдиката образовања Србије и Гранског синдиката просветних радника „Независност“. Позив за ове „преговоре“ о „цени рада“ нису прихватила два синдиката - Унија синдиката просветних радника Србије и Синдикат радника у просвети Србије, пошто су претходно и министра и јавност обавестили зашто неће доћи на разговор. „У сваком случају предлог Протокола је ту, примедби има, па ћемо разговарати“, рекао је Обрадовић новинарима након промоције 100. броја „Синдикалног пера“, листа Синдиката образовања Србије Он је објаснио да је суштина разговора о протоколу да се разјасне поједина предложена решења и навео да су у предлогу враћене јубиларне награде! Председник Синдиката образовања Бранислав Павловић рекао је да ће тај синдикат, иако је прихватио преговоре о цени рада, ступити у штрајк 28. јануара, како је то раније и најављено „Почињемо преговоре, а штрајк је последња опција, ако баш ништа не успе“, рекао је он и навео да се не може да прихвати повећање плате од само два одсто, како је предложено протоколом.

У два репрезентативна синдиката Синдикату радника у просвети Србије и Унији синдиката просветних радника су навели да предлог не одговара ономе што је премијер Мирко Цветковић понудио почетком септембра, на састанку коме су присуствовали министри финансија и просвете Драгутиновић и Обрадовић, нити ономе што су ти синдикати тражили. Уместо да запослени у

јануару добију износ једнак шестомесечној инфлацији, поменути Протоколом предвиђено повећање три пута је мање, односно уместо да им плата буде већа за шест одсто, биће увећана свега два процента, наведено је у саопштењу СрпС. У саопштењу се наводи да Протокол и Уредба о коефицијентима морају бити резултат преговора и договора свих заинтересованих страна, а не некакав октоисани акт. Такође, у априлској повишици нема више јасне одредбе да ће плате бити увећане за инфлацију, већ само „да ће се усклађивати са индексом потрошачких цена“, што уз лимитирање условљено Законом о фискалној одговорности значи опет повећање од свега два одсто, наведено је у саопштењу. Исплата божићних, годишњих и других врста награда и даље ће бити онемогућена, наведено је у саопштењу. Стога су та два синдиката заказала штрајк за 28. јануар 2011. године.

Како је најавио Синдикат „Независност“ ступиће, од 24. јануара, у штрајк са минимумом процеса рада(!), због лошег статуса и малих примања запослених у просвети“, а 28. јануара и чланови овог синдиката ће потпуно обуставити рад. Тај синдикат између осталог тражи повећање плата запосленима на свим нивоима образовања у 2011. години за 15,2 одсто, затим исплату божићних и јубиларних награда, корекцију распона плата и поштовање договора о уредби о платама запослених у предшколски установама.

Министар просвете је након пропалих „преговора“ сам себе позвао у јутарњи дневник РТС-а, где је за јавни сервис „преговоре“ покушао представити успешним и поновио његову, већ сада чувену изјаву: „Бар су плате биле редовне“ и рекао је да он тражио 9 милијарди више, али да их није добио! Како је најављено, разговори ће се наставити после новогодишњих и божићних празника.

НИЈЕ СТВАР У ПОТПИСУ, ВЕЋ У САДРЖИНИ

Зашто нећемо овакав Протокол? На делу још једна превара запослених у просвети

Да је официјелна власт била потпуно сигурна да ће јој проћи Закон о буџету РС за 2011. годину, видљиво је и из начина усвајања овог, по Владу најважнијег законског документа, изостале јавне расправа и усклађивања ставова са социјалним партнерима, као и из поступања саме Владе, Одбора за финансије Народне Скупштине и, наравно, скупштинске већине у Парламенту. Стога и не чуди да су се законска решења из овог Закона у идентичном облику нашла и у Протоколу који је састављен од стране Министарства финансија и просвете путем Министарства просвете синдикатима запослених у просвети, како би га они потписали. Стога претпостављамо да онда и другу страну не чуди жесток одговор два највећа синдиката – СрпС и УСПРС, која су одбила и такав Протокол и такав начин уговарања основице за обрачун и исплату плата свих запослених у образовном систему.

За разлику од министра, коме је, очигледно, било најважније да се парафира поменути Протокол, наравно јавно, и да тиме покуша јавност уверити у постојање социјалног дијалога и да је за овај безначајни лист хартије добио сагласност синдиката, СрпС и УСПРС сматрају да је битна садржина и квалитет документа, а не форма и како се у предлогу Протокола није нашао ни минимум наших захтева, било је јасно да ће ови синдикати такав Протокол и одбацити. Иако је то покушао министар ни у друга два синдиката ГСПРС „Независност“ и СОС који су присуствовали „преговорима“, није нашао потписнике Протокола.

Ради правилног информисања јавности, и овом приликом ћемо поновити да се у Протоколу и не налази ништа ново, нити по запослене у просвети повољније од онога што им је већ дато у Закону о буџету за 2011. годину и другим „финансијским“ законима. Шта више, ту су решења која запосленима у просвети нуде знатно мање од онога што је премијер, др Мирко Цветковић нудио синдикатима 02.09.2010.г., на састанку на коме су присуствовали и министар просвете проф. др Жарко Обрадовић и министарка финансија др Дијана Драгутиновић.

Елем, у тачки 1. у Протоколу наводи се да ће основица за обрачун и исплату плата запослених у свим нивоима образовања у току 2011. године бити повећана на следећи начин: - у децембру 2010. за 2% (ову плату запослени ће примити у јануару, као што је и обећано, али у три пута мањем износу него што је то премијер обећавао у септембру, када је у Протоколу стајало да ће у јануару запослени примити повишицу у висини процента шестомесечне инфлације мерене растом потрошачких цена), - у априлу 2011. плате ће се усклађивати са индексом потрошачких цена у претходна три месеца (ова одредба је идентична одредби из првог Протокола, али је неповољнија утолико што је изостао део увећања у износу 1/2 БДП у претходној години и који је пребаčen у трећу „повишицу“), те – повишица у октобру 2011. у проценту раста инфлације за претходних 6 месеци, уз увећање за помњану половину БДП.

Све ове формулације налазе се и у Закону о буџету за 2011. годину, па самим тим су потпуно непотребне, јер је јасно да је Закон примењив на све јавне посленике, и са и без протокола, споразума, закључка или неког другог

сличног акта. Међутим, оно што у Протоколу не пише, а то су номинални износи повишица који, иако пише да ће бити усклађивани, не пише да ли и у пуном проценту инфлације, што отвара простора за оправдану сумњу да постоји намера да се запослени у просвети преваре, јер су ове повишице лимитиране до 2% Законом о фискалној одговорности, па, без обзира колика буде инфлација, повишица ће бити највише до 2%, у сваком од ова три случаја.

Што се тиче тачке 2. помињаног Протокола, јасно је да он не одражава захтеве запослених у просвети и синдиката који су тражили потпуно брисање члана 15. из Закона о Буџету за 2010, који је забрањивао исплату регреса, топлог obroка, као и божићних, годишњих, новогодишњих, јубиларних и других награда и бонуса. Како је овај члан само променио редни број и сада је у Закону члан 13., тачком 2. Протокола је, уствари, само преписан последњи део тог члана, којим би право на исплату (али само) јубиларне награде остварили (само) они који то право стекну у 2011. години. Како је и ова одредба Протокола уствари у функцији замагљивања правог стања ствари и не даје никакво ново, нити веће право запосленима, нити обезбеђује повишице, сем онога које је већ утврђено у Закону, јасно је да нико нема право да потпише нешто што је супротно интересу и чланова Синдиката и других запослених у делатности, пошто, потписали или не потписали Протокол, ово им следи.

А шта остаје синдикатима? Остаје борба за оно што су формулисали у својим штрајкачким захтевима – борба за поправљање материјалног положаја до које може доћи или кроз знатније увећање „цене рада“, или кроз промену коефицијента за обрачун и исплату плата, или комбинацијом увећања и једног и другог параметра, а у остваривању циља да запослени на најједноставнијим пословима има барем загарантовани минималац, а да при том буде сачуван однос у зарадама између запослених на најједноставнијим и другим (нај)сложенијим пословима, до оног нивоа који је био пре „замрзавања“ и откад су плате „замрзнуте“, а уствари откад су почеле стрмоглаво да падају, те су у овом тренутку обезвређене за готово трећину.

Све заинтересоване који желе да провере наводе из овог саопштења, упућујемо на члан 27.е Закона о буџетском систему („Сл. гласник РС“, бр. 54/09 и 73/10), односно на члан 8. и 41. Закона о платама државних службеника и намештеника („Сл. гласник РС“, број 62/06, 63/06, 115/06, 110/07) као и на члан 8. и члан 13. Закона о буџету Републике Србије за 2011. годину, који усвојен 29. децембра, како би се и сами уверили да су формулације из Протокола уствари само преписане законске одредбе. Самим тиме, јасно је да је Протокол који ни до данас није потписан, мртво слово на папиру и у функцији обмањивања јавности и запослених у просвети да ће им плате бити увећане, јубиларне награде бити исплаћене. СрпС и УСПРС, а надамо се и друге колеге ће истрајати у томе да реализују раније донешене одлуке о томе да ако наша права не можемо остварити за преговарачким столом, остваримо у штрајку најављеном за 28. јануар. Стога свим колегама и њиховим ученицима желимо да се дан по обележавању школске славе - Савиндана, 28. јануара нађемо у првом правом великом штрајку након оног из школске 1996/97. године.

USVOJEN ZAKON O BUDŽETU

Narodna skupština Republike Srbije usvojila je 29. decembra državni budžet za 2011. godinu kojim je predviđen budžetski deficit od 120,5 milijardi dinara. Budžetom su predviđeni prihodi od 724,4 milijarde dinara i rashodi od 844,9 milijardi dinara u 2011. godini. Za budžet je glasalo 128 poslanika vladajuće koalicije, od ukupno prisutnih 146 poslanika. Ukupni prihodi konsolidovanog budžeta, koji pored republičkog budžeta uključuje budžete socijalnih fondova i lokalnih samouprava, iznose 1.320 milijardi dinara, a rashodi 1.460 milijardi. To znači da će manjak u državnoj kasi iznositi 140 milijardi dinara, odnosno 4,1 odsto očekivanog bruto domaćeg proizvoda (BDP), koliko je i dogovoreno sa Međunarodnim monetarnim fondom (MMF). Budžet je projektovan u skladu sa procenom da će rast BDP-a u 2011. iznositi tri odsto, a da će inflacija biti u okviru od 4,5 odsto, sa odstupanjem plus ili minus 1,5 odsto. Prihodi republičkog budžeta po osnovu naplate poreza trebalo bi da budu veći za 10,1 odsto nego u 2010. i iznose 675,2 milijarde dinara. U rashode budžeta uračunate su tri povišice plata i penzija, a prva će biti isplaćena u januaru i iznosiće dva odsto u odnosu na decembarska primanja.

Iz budžeta Srbije u 2011. zarade će dobijati 265.964 zaposlena, ili 737 manje nego u prošloj godini, od kojih će njih 13.645 biti angažovano na određeno vreme, objavila je Vlada Srbije u obrazloženju zakona o budžetu.

Što se tiče obrazovnog sistema u osnovnom obrazovanju će biti 71.475 za-

poslenih ili 206 manje, a u srednjem 31.306 zaposlenih, što je za 115 više. Više i univerzitetsko obrazovanje, u kojem je u 2010. godini bilo 21.165 zaposlenih, dobiće još 2.436 radnika.

Učešće DD u BDP (u %)	2011	2012	2013
Socijalna zaštita	17,5	16,6	15,6
Opšte javne usluge	4,5	4,2	3,9
Obrana	2,0	2,2	2,4
Javni red i bezbednost	2,1	2,1	2,0
Ekonomski poslovi	5,4	5,2	4,7
Zaštita životne sredine	0,3	0,3	0,3
Poslovi stanovanja i zajednice	1,5	1,5	1,5
Zdravstvo	5,5	5,3	5,3
Rekreacija, sport, kultura i vere	0,7	0,7	0,7
Obrazovanje	3,4	3,3	3,1
Ukupno	42,9	41,4	39,5

OBRADOVIĆ TRAŽIO 9, DOBIO 5,8 MILIJARDI

• Država skresala povišice • Regres, topli obrok, božićne nagrade i bonusi – misaone imenice • Jubilarne nagrade selektivno

U budžetu koji je Vlada Republike, nakon dugog natezanja, usvojila 16. a Skupština 29. decembra tek minule godine i u čijoj izradi niti su sudelovali, a niti su pitani sindikati nema dovoljno sredstava za očekivanjan zaposlenih u javnom sektoru, kao, uostalom, ni za obećanja koja su republički premijer i resorna ministarka finansija davali u javnosti. Šta više, u Zakonu nema ni elementarnog poštenja da se preraspodela učini korektnom i da svi dobiju jednako, već je u tom zakonskom predlogu sadržana diskriminacija pojedinih kategorija zaposlenih u javnom sektoru, od kojih su, verovatno, prosvetni radnici u najlošijem položaju, što se na kraju krajeva moglo i očekivati jer je, očigledno, na delu „osveta loših đaka“ koji i na ovaj način podsvesno, u ulozi donosioca odluka, poručuju svojim učiteljima šta o njima, ustvari misle.

Elem, dok su „obećanja išla šumom, a realizacija drumom“, svima je potpuno jasno da sledeća budžetska godina neće biti godina oporavka materijalnog položaja javnih poslenika, već će njihov materijalni položaj i dalje biti sve lošiji. Na taj način, od nekad teško dostignutog cilja koji je svojevrementom proklamovalo Ministarstvo na čijem čelu je bio dr Gaša Knežević (tada je ministar finansija bio Božidar Đelić), a ostvarilo ministarstvo na čijem je čelu bio dr Slobodan Vuksanović (ministar finansija Mladen Dinkić) da plate zaposlenih u prosveti stignu do 1.000 DM, odnosno gotovo 500 €, nakon zamrzavanja, plate su raznim ekonomskim hokus-pokusima, iako zamrznute, spale na oko 400 €, pa sad tek nešto više od 300 €, sa tendencijom da, ako se ništa ne učini, na kraju godine u kojoj će biti odmrznute padnu na 250 €. Pri tome „socijalno odgovorna“ vlast pokazuje licemerstvo, pošto su sredstva informisanja ovih dana zabeležila da su u

gotovo svim javnim preduzećima zabeleženi znatni gubici iako su plate zaposlenih u tim istim gubitakima znatno veće nego plate zaposlenih u prosveti (ni ovom prilikom nećemo upoređivati kvalifikacionu strukturu zaposlenih u prosveti i u tim preduzećima jer je svima i bez toga jasno o kakvom se odnosu radi).

Sindikati radnika u prosveti Srbije je predložio Vladi Republike Srbije časno rešenje - da izvrši usklađivanje plata sa nivoom pre „zamrzavanja“, a i da poštuje socijalnu pravdu - da za one na najjednostavnijim poslovima obezbedi bar

minimalac i sačuva ranije odnose u koeficijentima. U skladu sa time dostavio je i svoje zahteve i predloge Protokola i Uredbe o koeficijentima Vladi i ministarstvima. Nažalost, nakon što su se na sve ministri i premijer oglušili, Sindikat je doneo Odluku o štrajku, a iako je to zakonska obaveza ministarstava i Vlade (da nakon najave štrajka pokušaju pronaći kompromisno rešenje), oni se na to nisu ni oglasili, već su nastavili po svome - Vlada je usvojila Zakon o budžetu, a pojedini ministri su tiho, a neki čak ni tako, rogoborili protiv dela kolača koji im je dodeljen. Nažalost, ministar prosvete nije bio čak ni među tim ministrima koji su (blago) protestovali („mogli smo i bolje proći“), iako je „njegov“ Ministarstvo dobilo za trećinu manje od onoga što mu je potrebno. Podsećamo da je Ministarstvo prosvete trebalo od „državnog rizničara“ 9 milijardi dinara (8,5% više), a Zakonom o budžetu dobilo svega 5,78 milijardi, odnosno svega 5,3% više nego li u budžetu za 2010. godinu. Međutim, i da je traženo

Budžet za prosvetu RSD	2010.	2011.
	108.370.106.000	114.147.914.000

dobijeno u punom iznosu ne bi bilo dovoljno za računice koje su naš, a i drugi sindikati postavili kao „domaći zadatak“ Ministarstvu. Moramo podsetiti, i ovom prilikom, da je Sindikat u načelu prihvatio Protokol o „ceni rada“ od 02.09. uz uslov da budu „odmrznute“ jubilarne nagrade. Nažalost, i jedno i drugo Vlada je pogazila. Najpre Protokol, a potom i deo Zakona o budžetu koji uređuje nagrade, bonuse i druga finansijska davanja zaposlenima.

Po računicama Sindikata (i Protokolu), zaposleni su u januaru trebali da dobiju platu veću za oko 6 %, jer toliko je iznosila šestomesečna inflacija merena rastom potrošačkih cena, što je i inače način merenja inflacije u zemljama EU i model koji će se i kod nas primenjivati od 01.01.2011. godine. Međutim, nakon što se Vlada presabrala i donela Zakon o fiskalnoj odgovornosti kojim je limitirala iznos povišice do najviše 2%, te odredila limite za ranije najavljena povećanja u aprilu i oktobru, sa opet do 2%, bilo je jasno da zaposleni ni za celu godinu neće dobiti ono što su već trebali „da nose svojim kućama“ u januaru. Kako nas i dalje očekuje pogoršani trend rasta inflacije,

a smirenje inflacije tek u drugom polugodištu 2011., jasno je da će inflacija na godišnjem nivou u tom periodu biti i do 15%, što drugim rečima znači da planirano odmrzavanje neće biti dovoljno ni za polovinu rasta potrošačkih cena. Pošto su prosvetni radnici (sa pravom) očekivali da budu plate vraćene na nivo pre zamrzavanja (oktobar 2008. godine) evidentno je da će njihovo razočarenje biti još veće.

Kad je reč o drugim davanjima zaposlenima u javnim službama, ti zaposleni ne mogu očekivati nikakav boljitak, pošto je Vlada usvojila Zakon o budžetu u kom se nalazi (sada je to) član 13, kojim se i dalje produžava moratorijum na finansijski deo Opšteg kolektivnog ugovora i insistira na odluci o primeni Opšteg kolektivnog ugovora na sve poslodavce na teritoriji RS i aneksu 1. OKU, kojim se i dalje realizuje moratorijum na „obračun i isplatu božićnih, godišnjih i drugih vrsta nagrada i bonusa, predviđenih posebnim kolektivnim ugovorima i kolektivnim ugovorima kod poslodavca za sve direktne i indirektno korisnike budžeta RS, budžeta JLS i organizacija za obavezno socijalno osiguranje, osim jubilarnih nagrada za zaposlene koji su to pravo stekli u 2011. godini“. Na taj način jubilarnu nagradu će moći naplatiti samo oni koji u 2011. godini navrše 10, 20, odnosno 30 godina, a ne i oni koji su to pravo stekli u 2009. i 2010. godini, te je na taj način Vlada opet postupila diskriminatorski i po principu „zavadi pa vladaj“ očekuje da podeli zaposlene u prosveti oko toga kome to pravo pripada a kome ne, iako je svima jasno da je pravo svih, a ne samo dela zaposlenih.

Članom 8. istog Zakona (o budžetu za 2011.g.) predviđene su još dve povišice: od plate za april u iznosu „stope rasta inflacije (potrošačkih cena u prethodna tri meseca“ i od plate za oktobar u iznosu „stope rasta potrošačkih cena u prethodnih šest meseci i uz uvećanje za jednu polovinu realnog rasta BDP u prethodnoj godini ukoliko je taj rast pozitivan“. Na ovaj način Vlada je potpuno definisala politiku plata u sledećoj godini i potpuno obezbedila ionako nepostojeći socijalni dijalog, pošto sada i nema o čemu da se pregovara.

Podsećam da je budžetom za prosvetu planirano da se sredstva iz 2010. godine od oko 108.370.000.000 uvećaju na oko 114.148.000.000 dinara, što naravno nije dovoljno za bilo kakvo usklađivanje, a verovatno neće biti dovoljno ni za redovno finansiranje tokom cele budžetske godine. Stoga i ne čudi da je veliki pritisak na zaposlene u prosveti, a naročito nastavnike, da jedan deo poslova obavljaju bez naknade, pri čemu su posebno pod pritisakom nastavnici predmeta sa pismenim zadatkom od kojih se traži da prekonorni rad obavljaju bez plate za taj deo posla. U isto vreme Vlada je Zakonom o

platama državnih službenika i nameštenika propisala da „nameštenici mogu da za rezultate rada ostvare do 50% osnovne plate“. Drugim rečima, Vlada je jedan deo državnih činovnika izuzela iz korpusa javnih poslenika i omogućila im da mogu ostvariti više od onoga određenoг Uredbom i koeficijentima, a sve na osnovu ocene nadležног načelnika, dok je za radnike u prosveti uvela princip da im se ni izvršen rad ne plati.

Stoga jedino što Sindikatu ostaje jeste da pokuša

u razgovoru sa jednim brojem opozicionih poslaničkih klubova, kroz amandmane, da popravi ono što se popraviti da, da izvrši dodatni pritisak na drugu stranu i da ostane uporan u tome da ako ništa ne donese rezultat organizuje potpunu obustavu rada kako bi, na način kako su to uradile kolege iz sindikata: pravosudnih organa, policije i drugih, ostvario svoje pravo, ili bar se izborio za jednak princip prema svim javnim delatnicima.

Dok očekujemo da li će državni revizor podneti prekršajne ili krivične prijave protiv 7 ministara, među kojima su posebno apostrofirani ministri Obradović, Ljajić i Dragin, Sindikat će zajedno sa kolegama iz USPRS u organizovati drugu zajedničku konferenciju za štampu u kojoj će saopštiti razloge za štrajk. Konferencija će biti održana u Medija centru u Beogradu, a na konferenciji će govoriti lideri Srps i USPRS.

prof. Hadži Zdravko M. Kovač

ПРОСВЕТА БЕЗ ПОВИШИЦЕ

Јануарска повишица прераспоређена на целу годину

(Наставак са стр. 1)

Након последњих података РСЗ о инфлацији (мереној растом потрошачких цена) објављених 12.01.2011. све је потпуно (не)јасно. Између осталог и да ли ће од претходних обећања и законом утврђених права остати било шта. Наиме, Законом о буџету за претходну годину („Сл. гласник РС“ број 54/09 и 73/10) у члану 27е било је утврђено да ће се „појединачне плате у јавном сектору и пензије повећати у јануару 2011. године за износ раста потрошачких цена у претходних шест месеци“, што другим речима значи да су запослени у просвети у својим ковертама требали у јануару понети 5,62% више динара. Уместо тога, просветари добити 2%, а можда и неће.

ИНФЛАЦИЈА МЕРЕНА РАСТОМ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА (CPI)					
ПЕРИОД	X 2008	XI 2008 X 2008	XII 2008 XI 2008	XII 2009 XII 2008	XII 2010 XII 2009
%		+0,8	-0,2	+6,6	+10,3
индекс	100	100,8	100,6	107,24	118,29

Наиме, како неслужбено сазнајемо, Влада је донела Закључак да се запосленима од децембарске, зараде увећају за 2%, али, иако је била у обавези да тај окт објави у „Службеном гласнику РС“, то очигледно није и учинила, те тако ни поред најбоље воље и вишедневног претраживања, тај акт нисмо пронашли и стога, у тренутку када закључујемо овај број „Информатора“ и нисмо сигурни да такав Закључак и постоји, или се он можда налази у атачменту неке од седница Владе, које су одржане, а чији записници нису доступни на службеном сајту Владе. Из информација које смо успели прикупити од директора школе, као и од одређеног броја чиновника у различитим министарствима, ни они нису видели Закључак којим је измењена

Инфлација „мерена“ CPI												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Годишња стопа												
2010	4,8	3,9	4,7	4,3	3,7	4,2	5,1	6,6	7,7	8,9	9,6	10,3
Месечна стопа												
2010	0,5	0,3	1,2	0,6	1,5	0,4	0,0	1,4	1,3	1,0	1,5	0,3

стара „цена рада“, односно основица за обрачун и исплату зарада. Додуше, неслужбено сазнајемо да је Влада донела такав Закључак и да ће ипак децембарска плата, односно њен други део, који просветари очекују 20. јануара, у себи садржати и повећање од 2%, иако остаје нејасно зашто школама, начелницима финансија, људима који се баве финансијама при школским управама, такав документ није ни достављен. У сваком случају, и са повишицом од 2% и без ње запослени ће добити мање од онога што је претходни Закон о буџету нудио, пошто је нови Закон о буџету („Службени гласник РС“, бр. 101/2010 од 29.12.2010.г.) то право анулирао и такве одредбе у њему више нема. При томе је и раније право за друге две повишице смањено, тако да ће припадајући проценат БДП уместо са априлском зарадом, запослени добити тек у октобру.

ПАД ЗАРАДА МЕРЕН КУРСОМ ЕВРО-ДИНАР					
МЕСЕЦ	СЕПТЕМБАР 2008.		ДЕЦЕМБАР 2010.		
	I део	II део	I део	II део	
исплаћено	5. X 2008.	20. X 2008.	5. I 2011.	20. I 2011.	
€	куповни НБС	76,46	82,02	106,17	-
	продајни НБС	76,92	82,51	106,80	-
	индекс		100	129,44	-

ВЛАДА ПРИКРИВА ИНФОРМАЦИЈЕ О БУЏЕТУ

Међународна институција за истраживање о отворености буџета (ОБИ) за 2010. годину сврстала је Србију у средњу категорију, међу земље „које пружају неке информације о буџету, али у недовољној мери да би се у потпуности разумео и да би извршна власт била подвргнута потребним проверама“, изјавио је у уторак заменик председника Ревизорског суда Словеније Зоран Младеновић. Он је, у Скупштини Србије, приликом презентације о улози посланика у креирању и усвајању буџета, рекао да према истраживању ОБИ, Србија има 54 поена и дели 36. место са Ганом, што

Како било, уместо да у јануару запослени добију око 6% већу плату, они могу очекивати да тек у октобру и тек након треће повишице добију тај проценат. Наравно, при томе ће то бити реално много мање од инфлације која ће бити у 2011. години. При томе, и министарка финансија и премијер, а и министар просвете заборављају и на друга, синдикатима дата, обећања о усклађивању зарада са платама пре „замрзавања“, које су на данашњи дан, мерене инфлацијом, мање за 18,29%, а мерене курсом евро-динар за 29,44% мање него у септембру 2008. када су и „замрзнуте“. Како Министарство (читај: Влада) није прихватило ни захтев за одмрзавањем финансијског дела ОКУ и ПКУ и онога што посебно иритира запослене – исплате јубиларних награда, штрајк је све извеснији.

Пошто простора за преговора има сваки дан мање, Синдикат ће дане дана најављеног за почетак штрајка искористити за завршне припреме и припрему Упутства за синдикалне организације и председнике Синдиката у школама за 28. јануар, када ће сви синдикати ступити у штрајк, како су и најавили. Што се тиче нашег синдиката, СрпС је на седници Председништва и Републичког одбора у петак 14. јануара донео уз Одлуку о штрајку са потпуном обуставом рада и Упутство о начину реализовања штрајка и Упутство за председнике Синдиката и одборе Синдиката у школама. Очекује се и да Председништво, које је уједно и штрајкачки одбор, у уторак, 18.01.2011. одржи заједничку седницу са Штрајкачким одбором УСРПС и размотри могућност позива другим синдикатима око усклађивања захтева свих синдиката, који у основи имају сличне захтеве и који се тичу материјалног положаја запослених и поштовања исплате права утврђених у финансијском делу колективних уговора.

Говорећи за јавни сервис непосредно након пропалих „преговора“ са два синдиката министар просвете Жарко Обрадовић је навео да за протекле две и по године плате нису касниле и да ће тако бити и у будуће, а да је само питање колико ће повећање износити, имајући у виду укупну политичку земље у условима економске кризе. Говорећи о преговорима, Обрадовић је указао на помак, јер су у буџету предвиђене јубиларне награде, као и да се разматра могућност, с обзиром да те награде за 2009. и 2010. годину нису укинуте, да се и то исплати у 2011. и евентуално 2012. години. Он је оценио да је у разговорима у којима је учествовала и министарка финансија Дијана Драгутиновић, „био неспоразум“, јер се синдикати, како је рекао, позивају на разговор од 2. септембра, од сусрета свих синдиката у области образовања са премијером Цветковићем, „када су биле изречене неке друге оцене везане за повећање плате“. „Врата нису затворена за нека друга питања, али морамо озбиљно да видимо да ли је могуће повећати плате и на који начин“, рекао је министар просвете.

На констатацију новинара ВН да „неки синдикати најављују штрајк“ и питање: „Хоће ли бити блокаде наставе? Министар просвете проф. др Жарко Обрадовић је одговорио да „дубоко верује да неће бити прекида часова“ и додао да се „надам да ће наћи на разумевање колега и да ћемо заједнички постићи компромис“, а на питање новинара да ли то значи да ће бити повећања плата? Обрадовић је рекао: „О томе не одлучујем ја, већ Министарство финансија и Влада у целини. Као први човек ресора наравно да бих желео да сви наставници и професори добију веће плате. Али, колеге морају да знају да су наши потези ограничени тешком економском ситуацијом и јасним правилима ММФ“.

проф. Хаџи Здравко М. Ковач

је напредак у односу на 2008. када је имала 46 поена. Младеновић је казао да се, од кључних буџетских докумената у Србији, не издају редовно три – „грађански буџет“, документ којим би предлог буџета био приближен грађанима, полугодишњи извештај о приходима, расходима и кредитима, као и свеобухватни извештај о ревизији завршног рачуна. Према његовим речима, у односу на бивше социјалистичке земље, Србија се налази иза Словеније, Пољске, Чешке, Румуније, Хрватске, Словачке и Бугарске, а испред Македоније, Босне и Херцеговине и Албаније.

ZA MIRISANJE TUĐEG PAZUHA 40 EVRA NA SAT

- **Idealan posao za avanturiste može da donese i do 1000 evra dnevno** • **Plaćaju vas da provaljujete u kompjuterske sisteme** • **Dizajneri hrane "šminkaju" proizvode za reklame**
- **Ako želite da se zaposlite kao lovac na loptice morate da znate da ronite** • **Poznavanje vina može godišnje da donese zaradu od 117.000 evra**

(Nastavak sa str. 1)

Tester dezodoransa

Da biste mogli da se bavite ovim poslom neophodno je da volite dezodoranse, da vam je čulo mirisa veoma osetljivo i da nemate strah od kontakta sa ljudima koji se znoje. Zadatak će vam biti da proverite da li dezodorans zaista deluje, i to tako što ćete omirisati korisnika ispod pazuha. Honorar za ovaj posao iznosi od 40 evra na sat.

Kuvar u australijskoj podmornici

Vaš zadatak će biti da plovite svetski morima i da od sastojaka iz konzervi na skučenom prostoru pripremite jelo za svoje saputnike. Za ovaj posao možete da konkurirate samo ako ne patite od morske bolesti i ako nemate strah od zatvorenog prostora. Ne bi bilo loše ni da znate da kuvate kako na sebe ne biste navukli gnev ostalih članova posade, jer nemate gde da pobegnute.

Zarada: oko 140.000 evra godišnje. Plata je zapravo oko 43.000 evra, ali se povećava kroz različite bonuse, pri čemu vam već za samo prihvatanje posla sleduje 36.500 evra. Očigledno je da australijska mornarica ima velikih problema zbog nestašice kuvara.

Lovac na bisere u Australiji

Posao će vam biti da ronite u okeanu i tragate za dragocnim biserima. Uslovi koje treba da ispunite jesu dobra fizička kondicija i oštro oko. Zarada: do 1.000 evra dnevno.

Etički haker

Od vas se traži da pokušate da provalite u kompjuterski sistem preduzeća kako biste nadležnima ukazali na eventualne nedostatke kada je u pitanju bezbednost podataka. Ne bi bilo loše da ste završili studije informatike - ali je od presudnog značaja da imate odlično kompjutersko znanje. Baveći se ovim poslom možete da zaradite između 50.000 i 90.000 evra bruto godišnje.

Stilista prehrambenih proizvoda

Malo svetlucavog spreja, malo boje... Sve je dozvoljeno, ako će doprineti da namirnice lepše izgledaju. Ovo, naravno, radi fotografisanja, a upravo vi ćete biti zaduženi za "stajling" prehrambenih proizvoda. Uslovi su strpljenje sa neživim fotomodelima i samokontrola, kako ne biste pojeli hranu pre nego što fotograf uspe da je slika. Zarada: 300-600 evra dnevno.

Dizajner tobogana

Na vama je da osmislite vrtešku koja ljubiteljima ove vrste zabave garantuje nezapamćeno uzbuđenje. Osim završenog mašinskog fakulteta, uslov je da imate bujnu maštu. Ovaj zahtevan posao može da vam donese mesečnu zaradu od 3.000 do 5.000 evra bruto.

Lovac na loptice za golf

Položen kurs ronjenja i oštro oko neophodni su uslovi za ovaj posao. Vaš zadatak će biti da tražite loptice za golf koje su upale u jezero ili ribnjak na terenu za golf. Svaka pronađena loptica se proda po ceni od 25 centi do 1,40 evra, što znači da za 80.000 loptica godišnje možete da zaradite 80.000 evra ili više.

Lovac na glave u SAD

Vaš posao će biti da tražite odbegle zatvorenike i da ih vratite u kaznenu ustanovu. Oni koji su platili kauciju da bi izašli iz zatvora, a zatim pobjegli, potrudice se da ih ne nadete, prema tome, neće vam biti nimalo lako. Uslov je da imate detektivski talenat i dobru dozu hrabrosti. Za ovaj posao vam sleduje honorar u visini od deset do 45 odsto raspisane nagrade. Zavisno od učinka, možete da zaradite i do 100.000 evra godišnje.

Konobar za vino (Master somelije)

Sastavljanje karte vina za otmene restorane, pronalaženje odgovarajućeg vina za određeno jelo i probanje vina - sve ovo spada u vaše nadležnosti. Ovim poslom možete da se bavite samo uz odgovarajuće obrazovanje - završena Akademija vina, višegodišnje iskustvo i položen ispit za master somelijeja. Ovaj posao vam može doneti zaradu od 58.000 do 117.000 evra godišnje.

NEOBIČNA ZANIMANJA KROZ ISTORIJU

Ako ste mislili da su samo današnja zanimanja poput rukovodioca kancelarije za koordinaciju načina procene učinka propisa besmislena, varate se. Bilo ih je jako puno i u prošlosti, samo što su od njih mnogi imali koristi. Kroz istoriju su postojala brojna čudna zanimanja, od kojih su, kao i danas, više koristili imali nalogodavci nego oni koji su ove poprilično neugodne poslove obavljali.

Dečaci za šibanje

U 17. veku u Engleskoj, ljudi zaduženi za edukaciju budućeg kralja, trebalo je da reše zanimljiv problem. Kako su se pripadnici kraljevske porodice smatrali „bogom dani“, njegovi profesori ga nisu mogli kazniti ni kad bi se ponašao kao najveće derište na svetu. Taj problem su rešili tako što bi našli drugog dečaka koji je bio kažnjen umesto budućeg kralja. Uglavnom se radilo o deci iz plemićkih porodica koja su se obrazovala zajedno s kraljem.

Dečaci koji su primali batine umesto njega na kraju nisu ni tako loše prošli, jer bi bili nagrađivani zemljom i titulama kada bi budući kralj zauzeo presto.

Urinatori

Iako bi se iz imena moglo zaključiti da ovo zanimanje ima neke veze s urinom, zapravo se radi o jako čistom poslu. Urinator je latinska reč za ronioca. Ovi ronioci su imali dva različita zadatka. S jedne strane bili su prva pomorska jedinica, koju su rimski vojni zapovednici koristili kako bi sabotirali neprijateljske brodove. U mirnodopskom razdoblju pak bavili su se podvodnom pljačkom.

Mnoga antička brodogradilišta bila su puna olupina brodova koje su sadržavale vrednu robu. Ovi ronioci na dah imali su mnogo zdravstvenih problema jer su ronili u zagađenim vodama, ali i velika pluća i sposobnosti Akvamena.

Kučači

Ovaj posao je bio popularan u Engleskoj i Irskoj, početkom industrijske revolucije. Mnogi su radnici morali da stanu rano, a budilnika nije bilo. Kučači bi hodali ulicom s dugačkim štapom i kucali ljudima na prozore. Za neku siću kucač bi se sedeo pod vašim prozorom i proizvodio buku dok god se ne bi spremili za posao.

Pogrebni zabavljač

U drevnom Rimu poprilično ozbiljan posao bio je onaj pogrebnog zabavljača. Njegov zadatak je bio da se preobuče u pokojnika, noseći glinenu masku te da pleše oko pogrebne povorke i priča loše viceve. Verovali su da će ljutiti duhovi podzemlja biti zadovoljni ako se živi ismevaju mrtvima te pretvaraju pogreb u radostan događaj. Cenjeni zabavljači bili su angažovani i na sahranama rimskih careva i drugih uglednih ljudi.

Pustari

U antičko doba, dok je vuna bila dominantno tekstilno vlakno ovo je bilo često zanimanje. Vuna se nakon šišanja čistila od masti i drugih nečistoća. Vuna se čistila ručno i uz pomoć urina. Soli amonijaka iz mokrače omogućavale su čišćenje i izbeljivanje vune. Pustari bi sate i sate provodili u kadama u kojima bi mokraća sezala do gležnja a vunu su čistili i izbeljivali gazeći je stopalima. S obzirom da se nikome to nije radilo robovi su bili ti koji su morali da gaze vunu.

У ШКОЛАМА СВЕ ЧЕШЋЕ БИЈУ ПРОФЕСОРЕ

Пребијање професорке XII београдске гимназије Вилме Гребенаровић два наести је забележени напад ученика на наставнике ове године, али то су само случајеви за које полиција зна. Псовке, плување, гађање кредом, папирима и на крају батинање професора постало је све чешће у школама, а како стручњаци упозоравају, тога ће бити све више. Осим професорке географије, коју су у понедељак пребили маскирани нападачи испред школе у којој предаје географију, ове године, још један професор је тешко повређен, троје је прошло са лакшим телесним повредама, а у седам случајева, полиција је забележила претње. Најбруталнији напади били су у марту, кад су двојица младића претукла професора Жељка К. (48) из Медицинске школе, и у септембру, кад су двојица нападача пребили трудну професорку српског језика Мирјану Ђалић (33) у Апатину. Незадовољан закљученом оценом из хемије, ученик првог разреда О. З. ишамарао је шездесетогодишњу професорку хемије у Средњој техничкој школи "Никола Тесла" у Сремској Митровици.

Ово су само најекстремнији напади. Свакодневно, ученици вређају, псују, омаловажавају, вичу на професоре, али то, све док не дође до физичког напада, пролази неопажено. Најчешћи напади су у првом и другом разреду средње школе, а најчешћи период је на тромесечју, полугодишту и на крају школске године, односно кад је закључивање оцена.

Некада је прича била потпуно другачија. Наставници и професори имали су велики углед у друштву и поштовање. Учитељи у школи су имали већи ауторитет од родитеља. Омаловажавање и срзовање статуса професора изазвала је криза друштва, транзиција, али и врло слаб материјални положај просветних радника.

Према закону, напад ученика средње школе на професоре представља тежу повреду обавеза, за коју је могуће искључење из школе. За тежу повреду обавеза, према новом Закону о основама система образовања и васпитања, може се изрећи укор директора и укор наставничког већа, уколико су „проблематична“ деца у основној школи. Премештај ученика од петог до осмог разреда у другу основну школу на основу одлуке наставничког већа, могућ је само уз сагласност родитеља, односно старатеља, предвиђа закон. За ученика средње школе могуће је и искључење из школе, без сагласности родитеља.

ГОДИНА ОБИЛОВАЛА СКАНДАЛИМА

Новосадски матуранти ове су године имали више проблема с власницима локала у центру, који су нарушили традицију да слике матураната красе излоге радња, а под изговором да панои заклањају робу, те да се изглед излога одређује у централама компанија која своја седишта немају у Новом Саду.

Образовни систем у прошлој години обиловао је скандалима, а један од највећих је хапшење наставника географије у новосадским основним школама „Јован Дучић“ и „Вељко Влаховић“, због сумње да је сексуално злостављао ученике.

Скандали су били карактеристични и за високо образовање, а један од примера за то је прављење црних листа студената Економског факултета, на којима су се нашли они који су се усудили да протестују због високих цена школарина и који су се усудили да посумњају у транспарентност трошења новца у овој високообразовној установи.

ПЛАТА ПРОФЕСОРУ ЗА НЕПОСТОЈЕЋИ РАД

Криминалистичка полиција у Сенти поднела је кривичну пријаву против Тибора П. (1963) из Сенте, бившег директора гимназије у овом потиском граду, због постојања основа сумње да је починио кривично дело злоупотребе службеног положаја. Осумњичени Тибор П. је у својству директора искоришћавањем службених овлашћења, по претходно расписаном конкурс за професора историје на мађарском језику, у септембру 2009. године закључио уговор са кандидатом који није испуњавао све услове за рад на одређено време. У саопштењу полиције се наводи да је кандидату извршена исплата за норму од 24 наставна часа недељно, док је он стварно изводио наставу од 12 наставних часова недељно. Због тога бивши директор Гимназије у Сенти Тибор П. се терети да му је омогућио да противправно присвоји имовинску корист у износу од око 280.000 динара.

АСИСТЕНТ НАПАО ПРОФЕСОРКУ

Професорку Медицинског факултета Љилану Марковић током испита напао је асистент Александар Трбовић. Љилана је колеги у једном тренутку скренула пажњу да не малтретира студенте и да им дозволи да у миру раде тест. Он је прво почео да виче, а затим и физички насрнуо на професорку. У том тренутку, студенти су скочили и одбранили је, а пошто није повређена, случај нису хтели да пријаве полицији, већ само декану факултета.

УЧЕНИК ПУЦАО ПО ШКОЛИ ИЗ ПИШТОЉА

Дванаестогодишњи ученик шестог разреда Прве основне школе у Ваљеву 23. децембра је у школу донео дедин пиштољ и хвалећи се школским друговима показивао ватрено оружје док је било празно, а онда је у пиштољ убацио метак и у школском дворишту испалио хитац у ваздух. Инцидент се догодио у другој смени, али су школске власти су за њега сазнале тек сутрадан, на часу разредне наставе одељења које похађа тај ђак, када су његови школски другови испричали разредном старешини шта се догодило.

Поједини ученици, незванично сазнајемо, потврдили су да су видели да је њихов друг донео пиштољ у школу. То је, највероватније, учинио да би се код другова хвалио како има оружје. „Ученик је од прошлог петка удаљен из школе и на наставу неће долазити до краја првог полугодишта, односно док се не обави комплетан дисциплински поступак који закон налаже. У питању је примеран ученик, претходни разред завршио је са одличним успехом, до сада није имао дисциплинских прекршаја“ - кажу у управи школе. „Најважније је да нико није повређен у овом инциденту. Узете су изјаве ученика, предстоји разговор с родитељима. Пуцањ нико није чуо, јер је време петарди које праште свуда. О свему је обавештено надлежно тужилаштво у Ваљеву а касније ће бити одлучено да ли ће евентуално бити поднета прекршајна или кривична пријава против његових родитеља, с обзиром на то да се ради о 12-годишњаку. О овом инциденту је обавештен Центар за социјални рад у Ваљеву и друге институције“ рекли су у школи.

УКРАДЕНИ ШКОЛСКИ ДНЕВНИЦИ

Дневници за два одељења првог разреда украдени су из лесковачке гимназије. Директор гимназије Милица Момчиловић изјавила је да су просторије школе обијене и да су украдени само дневници. „Професори имају своју евиденцију и уписане оцене, па искључујемо могућност да се крађа десила због тога. Једино се могу довести у питање неоправдани изостанци, али разредне старешине имају своју евиденцију“, рекла је Милица Момчиловић. Гимназија се налази у центру Лесковца, педесетак метара од полицијске управе.

ТЕРАЛИ ПРОФЕСОРА ДА ПЕВА НАВИЈАЧКУ ПЕСМУ

Насилан, проблематичан ђак најчешће око себе окупи још једног или двојицу, који су му слични и које може да контролише. Не мора увек слаба оцена да буде разлог због које је ученик насрнуо на професора. То може бити и жеља за пажњом, или доказивање пред вршњацима. У једној београдској гимназији, на наговор једног ученика, сви у одељењу причали су мобилним телефоном за време часа математике. У школи "Раде Кончар", на часу економике, четворица ђака попела су се на школску клупу испред професора и терала га да заједно са њима пева навијачку песму, што се може видети и на сајту "Јутјуб". „Симболике има у томе што су професорку пребили испред школе. Што пре се треба утврдити разлог такве атмосфере. Однос ученик - професор, треба да се заснива на поштовању и, ако тога нема, нема ничег. Забрињава да ученик насилје прихвата као решење, али тога све више у Србији има“ - објашњава психолог Жарко Кораћ.

„Ученик који удари професора, или жели вербално да се обрачуна с њим има лошу контролу нагона и није способан да прихвати принцип ауторитета. Туча није решење, али, бојим се да су наша деца учена насилју и да тако решавају проблем. Бојим се да ће тога бити све више, што је страшно. У средњој школи таква деца су увелико формирана и то се веома тешко исправља. Међутим, није поента да радимо на насилницима, већ да објашњавамо онима који ћуте, трпе и склањају се насилницима да то не раде“ - објашњава Наташа Стојановић, педагог.

VELIKA BRITANIJA: VRAĆA SE KAŽNJAVANJE UČENIKA!

Telesno kažnjavanje je zabranjeno u britanskim školama - u državnim od 1987, a u privatnim od 1999, najpre u Engleskoj i Velju, a godinu dana kasnije i u Škotskoj. Međutim, ubuduće daci u Velikoj Britaniji moraće da paze kako se ponašaju gde god budu na javnom mestu, a ne samo u školi, jer su njihovim učiteljima i nastavnicima upravo "odrešene ruke" da i van učionica mogu da ih kažnjavaju. Prema rečima britanskog sekretara za obrazovanje Majkla Grouva, učiteljima su data veća ovlašćenja u pogledu kažnjavanja da bi se zaustavilo anti-socijalno ponašanje sve prisutnije među mladima. Mnogi prosvetni radnici, pa čak i saradnici ministra Gouva, bili su ubeđeni da daci podležu kažnjavanju za nedolično ponašanje samo ukoliko su u školskim uniformama. Nova pravila omogućavaju prosvetarima da intervišu gde god primete školsku decu da su bahata, neprirođna ili nedolična, bilo da su na ulici, u prodavnici, na sportskom terenu...

Nastavnom osoblju će uskoro biti dostavljene precizne smernice sa eksplicitnim merama koje mogu da preduzmu ne samo u školama, već i pre i posle nastave, čak i vikendom. Nova pravila disciplinovanja važiće "u svako vreme, na svakom mestu, uvek i svuda", rekao je Grouv. „Šaljemo jasnu i sadržajnu poruku: imate slobodu koja je neophodna da se daci dovedu u red. Dok je ove vlade, obezbeđićemo da se u učionicama održi neophodna ravnoteža i da učitelji ponovo budu glavni", poručio je prosvetarima ministar Grouv sa skupa Konzervativne stranke, vodeće u koaliciji na vlasti u Britaniji. On se priseto kako je tokom školovanja bio kažnjavan zbog uvredljivog dobacivanja i ometanja nastave, čak je imao „lekcije kaišem", dok je u to vreme bilo i „udaranja packi" prutićima koje su učitelji nosili uz dnevnik. Ipak, naglasio je Grouv, „decu ne treba tući".

Najava „mera disciplinovanja" daka na svakom mestu i u svako vreme naišla je odmah na kritike iz redova opozicionih laburista, a „vlade iz senke" čiji je „ministar prosvete" Verner Koaker rekao da su to opet „mitovi i laži" i da „nastavnici već imaju veoma jasne moći kako da primene, čak i fizičku silu, ukoliko je neophodno da se zaustavi loše ponašanje učenika na putu do škole i nazad kući". Pravila ponašanja u školama i ovlašćenja nastavnika je uradila i prethodna laburistička vlada, koja je do ove godine, kada je izgubila na izborima, čak 13 godina bila na vlasti. „Širenje postojećih ovlašćenja je u pogrešnom smeru i samo podriva ugled nastavnika", smatra laburistički „ministar obrazovanja".

SAD: AMERIKANCI (NE) POZNAJU ISTORIJU

• Malo vremena za noviju istoriju • Istorija nije samo Prvi i Drugi svetski rat

Da bi položili maturu, američki daci moraju da prođu tri kursa iz istorije. Pored Američke istorije i istorije građanskih prava predaje se i svetska istorija. U okviru svetske istorije, reč je pre svega o Evropi – od Bečkog kongresa, kada su posle poraza Napoleona na kontinentu iscertavane nove granice – pa sve do danas.

Nastavnik istorije u državi Merilend, Filip Herner, kaže da za najnoviju istoriju ostaje malo vremena. Zbog toga se npr. Nemačka, pre svega, tematizuje onda kada postoji direktan uticaj na američku istoriju.

„To je naravno Prvi svetski rat. Pre toga se diskutuje o nemačkim doseljencima u SAD, zatim o Versajskom ugovoru iz 1919. i njegovim posledicama, o dolasku Hitlera, vremenu nacizma i konačno, o ulozi Nemačke u Hladnom ratu.“ Međutim oni koji žele da polože međunarodnu maturu, moraju detaljnije da se pozabave evropskom, pa time i nemačkom istorijom. Na takvim kursevima reč je i o Bizmarku: „On je osnivač moderne države i zbog toga interesantna ličnost. U vezi sa njim ima mnogo toga što je interesantno, a nema direktno veze sa Nemačkom.“

Filip Herner želi da njegovi daci nauče da je Nemačka i u prošlim vremenima bila polazna tačka velikih društvenih promena i pokreta. „Na primer reformatorski pokret u hrišćanstvu, nastanak značajnih univerziteta u Severnoj Evropi i Nemačkoj. Ne želimo da se deca koncentrišu samo na Prvi i Drugi svetski rat.“ Knjiga o nemačkoj istoriji na engleskom jeziku ima dovoljno, kaže nastavnik. Međutim, malo je prevoda izvornih dela, a deca ne govore nemački. Tu pomaže internet. Nemački istorijski institut u Vašingtonu, na primer, ima stranicu na kojoj nudi odgovarajuću literaturu.

NEMAČKA: PROPISANA PRAVILA OBLAČENJA

• Nametanje uniformi neustavno • Dubina dekoltea – stalna tema

Brojne firme u Nemačkoj propisuju pravila oblačenja zaposlenih, mada se češće to svodi na smernice – šta baš nije poželjno. Tako je i u većini škola, fakulteta ili državnih institucija. Odeća je uvek povod za debate. Odelo, košulja i kravata za muškarce, a za žene blejzer, kostim ili kako se to već sve zove... Kao i svuda u svetu, to je uobičajeni način oblačenja poslovnih ljudi i u Nemačkoj. Ipak, ima i razlika, kaže Dražen Bjelanović koji radi u jednoj američkoj firmi u Nemačkoj. Amerikanci su, tvrdi, opušteniji. „Košulja tipa Timberland, somotske pantalone koje nisu ni farmerke, ali ni odelo i cipele – tako se Amerikanci oblače. I u Francuskoj i Engleskoj su dosta opušteni i sve zavisi od situacije. Pravilo za Englesku je odelo i košulja, ali bez kravate. A Nemci dolaze na sastanak isključivo u odelu, košulji i sa kravatom. Prilično su elegantni, ali i pomalo uštogljeni“, kaže Bjelanović.

Prema jednoj uporednoj studiji o razlikama u oblačenju između SAD i Nemačke navodi se da su manje razlike u oblačenju između poslovnih ljudi i mladih, ali da su stariji Nemci ipak konzervativniji od Amerikanaca koji i sa 70 godina nose šortseve, patike i bejzbol kačkete. To je u Nemačkoj gotovo nezamislivo. Ali, navodi se, Nemci često leti ispod majice ne nose brushaltere, što nije slučaj u Americi.

Što se tiče dačkih uniformi, one nisu obavezne, a i ako bi škole to pokušale da sprovedu, svaki učenik bi mogao da se pozove na nemački Osnovni zakon i u njemu zagarantovano pravo na slobodan razvoj ličnosti. Škola može samo da da smernice, a odluka o tome da li će se nositi školska uniforma, stvar je slobodnog izbora. I daci, naravno, slobodno biraju – da je ne nose.

Ipak, u nekim školama postoje pravila o tome da određena vrsta odeće ne sme da se nosi. Reč je, recimo, o odeći firme „Tor Štajnar“ (Thor Steinar) na čijem se zaštitnom znaku nalaze ukrštene dve rune koja označavaju slova „s“ i „t“ i koje u takvoj kombinaciji podsećaju na nacističku svastiku. Nošenje odeće tog brenda zabranjeno je u Bundestagu, u parlamentu pokrajine Meklenburg – Prednja Pomeranija, na više fudbalskih stadiona, kao i na Univerzitetu u Grajsfaldu nakon što se jedan od profesora pojavio na predavanju u odeći koju obično nose desni ekstremisti, kaže portparol tog Univerziteta Jan Meseršmit.

„Mi smo formulisali jedno opštu klauzulu kojom nisu zabranjene određene marke odeće nego sadržaj npr. natpis. Nošenje određene marke ne znači automatski i slanje neke poruke i to se mora dodatno utvrditi.“

Istovremeno, svake godine, kako dani s proleća postaju topliji, tako se i u Nemačkoj uvek iznova pokreće rasprava o dužini mini suknje i dubini dekoltea – kako nastavnica, tako i učenica. Rasprave su postale uobičajene još od kako je jedna 13-godišnja učenica iz pokrajine Donja Saksonija 2003. godine došla u školu u majčici koja ne pokriva stomak, pa je direktor morao da intervišu.

U starijim razredima, često nije problem samo to koliko se kože vidi, već i šta na njoj piše, odnosno šta je istetovirano. Ili koliko je na njoj pirsinga... A da ne pričamo o dužini noktiju ili o tome da li desetogodišnja učenica, a često i učenik, može da dođe u školu sa npr. ljubičastom ili zelenom kosom.

KANADA: CELODNEVNA NASTAVA ZA DECU OD 5 GODINA

O ntarijska ministarka prosvete Liona Dombrovski predstavila je zakon o uvođenju celodnevne nastave za decu uzrasta od četiri i pet godina. Ovaj program, koji zdušno podržavaju eksperti za učenje u najranijem uzrastu, podrazumeva da sa decom rade i vaspitači i učitelji. Vaspitači će biti angažovani pre i posle redovne nastave, do šest sati uveče, dok će učitelji imati svoju redovnu nastavu. Ministarka Dombrovski naglašava da je čitav program baziran na učenju kroz igru, uz obavezno procenjivanje i praćenje napretka dece. Cilj programa je i priprema dece za mnogo raznovrsniji nastavni program u prvom razredu.

Celodnevna nastava će se uvoditi postupno, s tim da će prvom fazom, već od septembra, biti obuhvaćeno oko 35 hiljada dece u blizu 600 škola. Ukoliko tako bude usvojeno, školske uprave će moći da određuju cene za dodatne aktivnosti koje će se odvijati pre i posle nastave, a moći će slične aktivnosti da ponude i malo starijim učenicima, onima od 6 do 12 godina. Pored toga, programi će moći da se realizuju za decu do 12 godina starosti i to-kom posebnih radnih dana, odmora i raspusta. Najglasniji protivnik programa je lider progresivnih konzervativaca Tim Hudak, koji zamera što se u vreme opšte nestašice i ogromnog budžetskog deficita, uvodi veoma skupa novina, za koju treba izdvojiti oko 1,5 milijardi dolara.

УЧИТЕЉИ ПРЕУЗИМАЈУ ЧАСОВЕ ФИЗИЧКОГ, МУЗИЧКОГ И ЛИКОВНОГ

У школама Нишавског, Топличког и Пиротског округа учитељи преузимају часове физичког, музичког и ликовног васпитања које су држали наставници и професори, саопштено је 12. јануара у Нишу, у седишту школске управе која „покрива“ тај део просветне Србије. Враћање часова из та три предмета у трећем и четвртм разреду по сили закона произвешће нови вишак броја наставника и професора који ће остати без дела норме, а неки можда и без посла, речено је у школској управи у Нишавском округу на конференцији за новинаре. Наставници и професори повући ће се из 58 одељења у којима су држали часове ликовног, из 137 одељења у којима су држали часове музичког и из 344 одељења у којима су радили дипломци Факултета физичке културе и спорта, а реч је о одељењима трећег и четвртог разреда.

МОБИНГ У АКАДЕМСКОМ ОКРУЖЕЊУ

У последње време, нарочито после доношења Закона о спречавању злостављања на раду, интересовање јавности за мобинг изузетно је порасло, иако су слична понашања постојала одувек. Први који су указали на то су стручњаци из Европске уније, који су запазили да је злостављање на раду све масовнија појава у последње време, истакао је недавно ванредни професор новосадског Правног факултета др Сенад Јашаревић на трибини о мобингу у академском окружењу, односно заштитним механизмима и остваривању људских права, коју су организовали покрајински омбудсман и Универзитет у Новом Саду.

Др Јашаревић, који је један од аутора Закона о спречавању злостављања на раду, објаснио је да се последњих педесетак година веома променило радно и животно окружење и да је изузетно појачана конкуренција на светском нивоу, па због тога и међу запосленима. Повећана је експлоатација и јавља се такозвана трка ка дну, зато што развијене земље због ниске цене рада морају да се прилагођавају оним мање развијеним и да стално снижавају стандарде у области рада. То појачава експлоатацију и несигурност радног места, а због тога се дешава и мобинг. „Не желим да наводим много дефиниција мобинга, нарочито Лејманову, која се највише цитира, али је занимљива она француске психолошкиње Мари-Франс Иригојен која је мобинг дефинисала као психичко малтретирање које се понавља и наноси штету људским правима и људском достојанству, физичком или менталном здрављу или компромитује жртвину професионалну будућност. Ова је дефиниција ушла и у француски закон о раду и кривични законик и ова земља је једна од првих која је уредила ту појаву“ – рекао је др Јашаревић, и објаснио који су то разлози у окружењу који доводе до појаве мобинга.

Све већа експлоатација и конкуренција за радна места (само у Србији имамо око милион незапослених) доводи до тога да су људи међусобно све мање солидарни. Неко то описује латинском сентенцом “Homo homini lupus est” (човек је човеку вук), а неки су ту појаву назвали “социјалним дарвинизмом”.

ПОПИЛИ 100.000 ЕВРА, А ШКОЛЕ БЕЗ САПУНА

Коалиција СПС-СРС у Апатину за две и по године владавине успела је да потроши 9.799.758 динара, што, када се узме у обзир варирајући курс евра, износи фантастичних 100.000 евра, тврде у општинском одбору ДС. Опозициона група грађана која је такође тражила извештај о трошковима репрезентације тврди да у школским тоалетима нема ни сапуна јер општина не пребацује новац за материјалне трошкове образовања. Локална самоуправа је за 30 месеци само на кафу, чајеве, сокове и жестоко пиће успела да потроши 1.724.337 динара, док је на рачун угоститељских објеката уплаћено невероватних 6.341.918 динара. „Најлакше руке и још лакшег потписа био је заменик председника општине Миодраг Бакић, који је у угоститељским објектима оверно потписом 116 рачуна на износ од 2.321.453 динара. Њему уз раме је председник општине Живорад Смиљанић, који је госте домаћински частио са 1.994.271 динара. Мање суме од милионских потписали су у кафанама Миран Цветићанин и Милан Шкрбић, заменик и председник скупштине општине Апатин. Уз челнике општине поприлично високе рачуне потписивало је још 13 запослених у локалној самоуправи“ – каже Жељко Рајчевић, одборник ДС, подсећајући Апатинце да је не тако давно најрастрошњији Миодраг Бакић, који себе воли да зове „борац за социјалну правду“.

Да школе у граду немају да покрију најосновније материјалне трошкове, чак ни хигијенске, посведочио је Милан Дражић, професор и шеф одборничке групе „Покрет за Апатин“. „Продавнице више неће Гимназији да дају на почек сапун, тоалет и фотокопир папир. Професори који путују из осталих места до школе нису добили путне трошкове од јуна. Професорки из Сомбора се не плаћа месечна карта од 7.000 динара“ – објашњава Дражић.

ОСМАЦИ ОВЕ ГОДИНЕ ПОЛАЖУ МАЛУ МАТУРУ

Ученици осмих разреда ове године ће први пут полагасти завршни испит – малу матуру, која се неће много разликовати од досадашњих квалификационих испита за упис у средњу школу. „Збирке задатака за припрему полагања мале матуре биће објављене до краја јануара, а спрема их Просветни преглед“, рекао је помоћник министра просвете Желимир Попов. Он је напоменуо да ће као и до сада, на крају школске године осмаци полагасти тестове из српског језика и математике, а збирке задатака за припрему полагања биће објављене до краја првог полугодишта. Помоћник министра просвете је прецизирао да ће ове школске године на тестовима из српског језика и математике осмаци имати 50 одсто потпуно познатих задатака, 25 одсто делимично познатих и 25 одсто непознатих задатака.

На тестовима из српског језика и математике до школске 2013/2014. године постепено ће се повећавати број задатака који ђацима неће бити претходно познати из припремних збирки. Попов је додао и да ће се завршни испит вредновати приликом уписа у средње школе, а од укупно 100 поена, 40 ће носити мала матура, а 60 успех ђака током основног школовања. „Малу матуру полагаће сви ученици без обзира да ли желе да наставе школовање или не“, казао је Попов. Школске 2013/2014. године сви задаци из српског и математике биће потпуно непознати, а полагаће се и трећи тест који ће садржати и питања из историје, географије, биологије, физике и хемије. Школске 2011/2012. године биће 25 одсто потпуно познатих и исто толико делимично познатих задатака, док ће 50 одсто бити непознати, а школске 2012/2013 25 одсто биће делимично познатих, а 75 одсто потпуно непознатих задатака.

ФАКУЛТЕТ КОЈИ СУ ОСНОВАЛИ СТРУЧЊАЦИ ШКОЛОВАНИ У ИНОСТРАНСТВУ БЕЗ ДОЗВОЛЕ ЗА РАД

Факултет за инжењерски менаџмент, чији су оснивачи наши стручњаци који су научна звања и радно искуство стицали на Кембриџу, МИТ-у, Харварду, Корнелу, од 10. фебруара прошле године чека дозволу за рад, односно било какав званичан одговор Комисије за акредитацију и проверу квалитета и Министарства просвете – позитиван или негативан. Законски рок од 90 дана да факултет добије одговор на захтев одавно је истекао. Челници високошколске установе у оснивању, чије је седиште у Београду, у међувремену, писали су Министарству просвете, Комисији за акредитацију, Националном савету за високо образовање, па и Министарству правде. Одговор на свој захтев, међутим, још чекају.

Проф. др Владимир Томашевић, председник Савета факултета, објашњава да је у складу са тада важећим прописима, захтев поднет Министарству просвете, које га је проследило Комисији за акредитацију која треба да прегледа документ и да своје необавезујуће мишљење после чега министар просвете доноси одлуку да ли ће издати дозволу за рад. „Незванично ми је у комисији речено да то како смо ми предали захтев више не важи. Када сам их питао да ми образложе и кажу где постоји написмено да је то по закону, одговорили су ми, без образложења, да они тако одлучују. Неколико дана пре истека рока видели смо се и са министром просвете Жарком Обрадовићем, који нам је рекао да су њему руке везане јер ако му то необавезујуће мишљење комисија не да, он не може да изда дозволу“ – каже проф. др Томашевић. Он додаје да су се по истеку рока, оснивачи факултета писмено обратили Националном савету за високо образовање и Министарству правде, као и да су обе институције констатовале да је закон прекршен, али и даље се ништа није десило да би се њихов захтев решио.

ZARADE TONU, INFLACIJA OBUZDANA?

• Plate i dalje realno manje • Najbolje plaćeni finansijski posrednici

• Najtanje kovertu u proizvodnji RTV opreme • Najveće plate i kupovna moć u Beogradu, najmanje u Vladičinom Hanu • BDP manji od očekivanog • Srbi četiri puta siromašniji od ostalih Evropljana

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u novembru 2010. godine, iznosila je 47.877 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u oktobru 2010. godine, nominalno je veća za 0,1%, a realno je manja za 1,6%. Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u novembru 2010. godine, iznosi 34.444 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u oktobru 2010. godine, nominalno je veća za 0,1%, a realno je manja za 1,6%.

Najviše prosečne plate u Srbiji u prošloj godini imali su finansijski posrednici, a najmanje plaćeni bili su zaposleni u proizvodnji radio, TV i komunikacione opreme. Prosečna neto plata, bez poreza i doprinosa, u sektoru finansijskog posredovanja u novembru je bila 74.732 dinara, u delatnostima organizacija na bazi uclanjenja 68.521 dinara, a u duvanskoj industriji 68.516 dinara. Zaposleni u proizvodnji radio, TV i komunikacione opreme, imali su prosečnu platu 13.438. dinara, u prerađivačkoj industriji 13.438. dinara, u tekstilnoj industriji 16.656 dinara.

Statističari ističu da su po visini zarada prednjačili zaposleni u prestonici i na severu zemlje, dok su najmanje plaćeni bili radnici sa juga. Najviše neto prosečne plate, bez poreza i doprinosa, u novembru su bile isplaćene zaposlenima u beogradskim opštinama Surčin 57.663 dinara i Novi Beograd 51.194 dinara. Najmanje je bila je u Vladičinom Hanu, svega 16.885 dinara.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u novembru 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u novembru 2009. godine, nominalno je veća za 9,1%, a realno je manja za 0,4%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u novembru 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u novembru 2009. godine, nominalno je veća za 9,1%, a realno je manja za 0,4%.

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar - novembar 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar - novembar 2009. godine, nominalno je veća za 7,4%, a realno je veća za 1,8%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar - novembar 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar - novembar 2009. godine, nominalno je veća za 7,6%, a realno je veća za 2,0%.

Realni indeksi zarada bez poreza i doprinosa		XI 2010 X 2010	XI 2010 XII 2009	XI 2010 XI 2009
Republika Srbija	ukupno	98.4	85.4	99.6
	privreda	98.2	88.9	102.7
Centralna Srbija	ukupno	98.3	86.3	99.9
	privreda	98.2	90.2	102.9
Vojvodina	ukupno	98.4	83.1	98.4
	privreda	98.3	85.7	101.8

Mesečna inflacija 0,3%,
godišnja 10,3%

Indeks potrošačkih cena (CPI) se definiše kao mera prosečne promene maloprodajnih cena robe i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju. Cene ovih proizvoda i usluga u decembru 2010. godine u odnosu na novembar 2010. godine u proseku su više za 0,3%. Potrošačke cene u decembru 2010. godine, u odnosu na isti mesec 2009. godine povećane su za 10,3%, dok je prosečan godišnji rast potrošačkih cena 6,5%.

Cene na malo roba i usluga u Republici Srbiji u decembru 2010. godine u proseku su povećane za 0,7% u odnosu na prethodni mesec. U decembru 2010. godine u odnosu na isti mesec 2009. godine cene na malo su povećane za 11,5% dok je prosečan godišnji rast 8,6%.

Troškovi života u Republici Srbiji u decembru 2010. godine u odnosu na prethodni mesec su viši za 0,7%. U decembru 2010. godine u odnosu na isti mesec 2009. godine troškovi života su povećani za 10,4% dok je prosečan godišnji rast 6,8%.

Razlika između indeksa cena na malo i indeksa troškova života je posledica različitog uticaja rasta cena pojedinih artikala na formiranje ovih indeksa.

Od januara 2011. godine RSZ prestaje sa objavljivanjem Indeksa cena na malo i Indeksa troškova života koji se za Republiku Srbiju izračunavaju od 1954. godine. Indeksi cena na malo su sve do januara 2009. korišćeni kao mera inflacije. Od januara 2007. godine Republički zavod za statistiku izračunava i objavljuje Indekse potrošačkih cena koji se od 2009. godine koriste kao mera inflacije.

Ekonomska kretanja u
2010. godini

Najvažniji makroekonomski agregat jeste bruto domaći proizvod (BDP), koji predstavlja meru ukupne ekonomske aktivnosti svih rezidentnih institucionalnih jedinica, pri čemu je obuhvaćena proizvodnja materijalnih dobara i svih vrsta usluga, kako usluga povezanih sa materijalnom proizvodnjom tako i svih vrsta nematerijalnih usluga (sektora države, zdravstva, obrazovanja, finansijskog posredovanja i sve druge usluge). Obračuni BDP međunarodno su upoređivi. Realni rast BDP u trećem kvartalu 2010. godine, u odnosu na isti period prethodne godine, iznosio je 2,7%. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, realni rast bruto domaćeg proizvoda za devet meseci 2010. godine iznosio je 1,7%. Procenjeno je da ukupne ekonomske aktivnosti u 2010. godini, merene bruto domaćim proizvodom i iskazane u stalnim cenama 2002. godine, imaju rast od 1,5% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po aktivnostima, najveći rast bruto domaćeg proizvoda zabeležen je u: sektoru saobraćaja, skladištenja i veza, sektoru finansijskog posredovanja i sektoru industrije. Najveći pad bruto domaćeg proizvoda zabeležen je u: sektoru građevinarstva, sektoru poljoprivrede, sektoru hotela i restorana, sektoru države i sektoru ostalih usluga.

Industrijska proizvodnja imala je u 2010. godini rast, i to za 3,0%. Ovom rastu najviše je doprineo sektor prerađivačke industrije i sektor vađenja ruda i kamena. Procenjeno je da je poljoprivredna proizvodnja

u 2010. godini imala pad od 1,7%.

Grđevinarstvo u 2010. godini beleži pad od 13,6%. Trgovina na malo takođe beleži pad, i to od 0,4%, dok je trgovina na veliko imala rast od 1,7%. U sektoru ugostiteljstva je u 2010. godini zabeležen pad od 1,9%, dok je broj noćenja opao za 4,9%. U sektoru saobraćaja, skladištenja i veza delatnost saobraćaja imala je rast od 6,2%, kao i delatnost poštanskih aktivnosti.

Broj zaposlenih u 2010. godini manji je nego prethodne godine za 4,9%. Broj zaposlenih muškaraca smanjio se za 5,7% a broj zaposlenih žena za 3,9%. Stopa nezaposlenosti je u oktobru 2010. godine iznosila 19,2%.

Zarade bez poreza i doprinosa nominalno su rasle u 2010. godini, tako da su u odnosu na 2009. veće za 7,6%, a realno, za 0,7%.

Procenjeno je da će cene na malo u 2010. godini imati rast od 8,6%, dok će troškovi života rasti 6,8%.

Kupovna moć stanovnika Srbije u 2010. godini dostigla je 3.033 evra, što je tek nešto više od 25 odsto evropskog proseka od 11.945 evra po stanovniku. Kada je reč o kupovnoj moći Srbije, podela na sever i jug očita. Vojvodina ima najveću kupovnu moć stanovništva, a osim toga obuhvata tri od četiri područja u zemlji s natprosečnom kupovnom moći. Područje grada Beograda je nesumnjivi lider kada je reč i o najviše stanovnika kao i o najvećoj kupovnoj moći, devet od deset najbogatijih opština su na području Beograda. Srbija je sa 3.033 evra po stanovniku na 34. na listi od 42 zemlje Evrope, a od nama susednih zemalja najbolje je rangirana Mađarska (27. mesto), s 5.048 evra po stanovniku.

Republika Srbija Novembar 2010. god.	Prosečna zarada bez poreza i doprinosa		
	Ukupno	C Srbija	Vojvodina
Ukupno	34444	34765	33575
Privreda	32806	32959	32394
Poljop, šum i vodoprivreda	31267	30525	31779
Ribarstvo	26702	27763	26628
Vađenje ruda i kamena	49414	47192	63244
Prerađivačka industrija	29818	28750	32272
Proizv el energ, gasa i vode	45323	45603	44077
Grđevinarstvo	31688	31662	31779
Trgov na vel i malo, opravka	26011	27008	22866
Hoteli i restorani	19400	19821	17869
Saobraćaj, skladišt i veze	39550	40806	35115
Finansijsko posredovanje	68121	71905	58069
Posl sa nekretn i iznajmljiv	37120	37775	35157
Drž uprava i soc osiguranje	42671	43043	41469
Obrazovanje	35721	36389	34128
Zdravstveni i socijalni rad	35862	36091	35225
Komunal, društ i lične usluge	32366	32215	32800

	Prosečne zarade				Prosečne zarade bez poreza i doprinosa	
	RSD		Nominalni indeksi		RSD	
	Novembar 2010		XI 2010 X 2010	XI 2010 X 2010	Novembar 2010	
	Ukupno	Privreda	Ukupno	Privreda	Ukupno	Privreda
Republika Srbija	47877	45440	100.1	100.0	34444	32806
Centralna Srbija	48318	45638	100.1	100.0	34765	32959
AP Vojvodina	46683	44906	100.1	100.0	33575	32394
Grad Beograd	59514	59300	100.7	100.8	42706	42656
Grad Novi Sad	55138	54979	99.4	98.5	39631	39653
Grad Niš	40885	34394	94.2	90.9	29543	25066
Grad Kragujevac	43798	39179	101.8	101.5	31525	28286

ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА НА НЕОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ С НАСТАВНИКОМ ВЕРСКЕ НАСТАВЕ

ПИТАЊЕ: Да ли наставник верске наставе може засновати радни однос на неодређено време?

ОДГОВОР: Законом о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ бр. 72/2009) прописана је могућност да наставници верске наставе заснују радни однос на неодређено време. Процедура пријема у радни однос наставника верске наставе се, у извесном делу, разликује у односу на пријем у радни однос осталих наставника у систему образовања и васпитања. Истим законом омогућено је ученицима да се опредељују за један од два изборна предмета (верску наставу или грађанско васпитање) у току циклуса основног, односно до краја стицања средњег образовања, а не за цео циклус, тако да пријем наставника верске наставе у радни однос на неодређено време проузрокује низ питања која треба детаљније регулисати и разјаснити. До стварања потребних услова, школе треба да обуставе од извршења расписане конкурсе за наставнике верске наставе на неодређено време, док Комисија за верску наставу при Влади Републике Србије не буде дала јасне одговоре на одређена питања. (*Мишљење Министарства просвете, бр. 6-00-00109/2009-12/1 од 4. марта 2010*)

ПИТАЊЕ: Да ли за директора основне школе може бити изабрано лице које нема пет година рада у установи након стеченог високог образовања?

ОДГОВОР: Одредбом члана 59. став 5. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ број 72/09) прописано је да дужност директора школе може да обавља лице које има одговарајуће образовање из члана 8. став 2. овог закона (на студијама другог степена (дипломске академске студије мастер, специјалистичке академске студије или специјалистичке струковне студије) у складу са Законом о високом образовању („Сл. гласник РС“ бр. 76/05, 100/07, аутентично тумачење и 97/08), почев од 10. септембра 2005. године и на основним студијама у трајању од најмање четири године, по пропису који је уређивао високо образовање до 10. септембра 2005. године за наставника те врсте школе и подручје рада, за педагога и психолога, дозволу за рад, обуку и положен испит за директора установе и најмање пет година рада у установи на пословима образовања и васпитања, након стеченог одговарајућег образовања. Ставом 6. истог члана Закона прописано је да изузетно, дужност директора основне школе може да обавља лице које има одговарајуће образовање из члана 8. став 3. овог закона за наставника те врсте школе, дозволу за рад, обуку и положен испит за директора установе и најмање десет година рада у установи на пословима образовања и васпитања, након стеченог одговарајућег образовања, ако се на конкурс не пријави ниједан кандидата са одговарајућим образовањем из члана 8. став 2. овог закона. На поновљеном конкурс у кандидати који имају одговарајуће образовање из члана 8. ст. 2. и 3. овог закона, равноправни су. Имајући у виду да наведено лице нема пет година рада у установи након стеченог високог образовања, оно не испуњава услове за директора, изузев ако се на конкурс не пријави ни један кандидат са високом образовањем. (*Мишљење Министарства просвете, бр. 119-01-388/2010-07 од 5. августа 2010*).

ПИТАЊЕ: На које синдикалне активисте се односе одредбе о заштити синдикалних представника?

ОДГОВОР: Заштиту уживају именовани или изабрани синдикални представници под условом да поступају у складу са законом, општим актом и уговором о раду и да је колективним уговором, односно споразумом са послодавцем, утврђено који су то именовани или изабрани представници синдиката на које се та заштита односи.

Према члану 188. став 1. тачка 3) Закона о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/2005, 61/2005 и 54/2009), послодавац не може да откаже уговор о раду именованом или изабраном синдикалном представнику за време обављања функције и годину дана по престанку функције, нити га може на други начин ставити у неповољан положај, под условом да поступа у складу са законом, општим актом и уговором о раду. Број синдикалних представника који уживају ову заштиту утврђује се колективним уговором, односно споразумом синдиката са послодавцем, зависно од броја чланова синдиката код послодавца. Према томе, наведену заштиту уживају именовани или изабрани синдикални представници под условом да поступају у складу са законом, општим актом и уговором о раду и да је колективним уговором, односно споразумом са послодавцем утврђено који су

то именовани или изабрани представници синдиката на које се та заштита односи. Значи да заштиту у смислу члана 188. Закона од отказа уговора о раду уживају само лица која су као изабрани представници синдиката утврђени колективним уговором, односно споразумом са послодавцем. При том, чланови преговарачког тима за закључивање колективног уговора не могу се сматрати именованим или изабраним синдикалним представницима ако то није изричито утврђено колективним уговором, односно споразумом са послодавцем. (*Мишљење Министарства рада и социјалне полиције, бр. 011-00-1072/2009-02 од 15. јуна 2010*)

ПИТАЊЕ: Ако је у току бодовања за технолошки вишак радник у спору враћен на посао правоснажном пресудом суда, да ли и он у том случају улази у квоту радника који се бодују?

ОДГОВОР: Одговор је потврђан. Запосленог који је добио спор о законитости решења о престанку радног односа треба вратити на рад у свему као што је наложено судском пресудом. Међутим, то не значи да он не може бити проглашен вишком одмах по повратку на рад.

ПИТАЊЕ: Ко чини стручни тим за инклузивно образовање?

ОДГОВОР: Стручни тим за инклузивно образовање се формира на нивоу установе и препорука је да броји од три до пет чланова. У састав стручног тима треба укључити стручне сараднике, представнике наставника нижих разреда, представнике наставника виших разреда, као и представнике различитих стручних већа.

ПИТАЊЕ: Ко су чланови тима за пружање додатне подршке детету/ученику (тј. ИОП тима)?

ОДГОВОР: У предшколској установи тим за пружање додатне подршке детету чине: васпитач, стручни сарадници, сарадници, родитељ, односно старатељ, а по потреби педагошки асистент и стручњак ван установе на предлог родитеља, односно старатеља.

У школи, тим за пружање додатне подршке ученику укључује наставника разредне наставе, односно одељенског старешину и предметног наставника, стручног сарадника школе, родитеља, односно старатеља, а по потреби педагошког асистента и стручњака ван установе на предлог родитеља, односно старатеља.

ПИТАЊЕ: За кога се прави индивидуални образовни план (скраћеница: ИОП)? Ко одобрава израду индивидуалног образовног плана за одређено дете?

ОДГОВОР: Пружање подршке детету које не постиже очекивана образовна постигнућа започиње кроз прилагођавање наставних метода, учила, материјала, простора, распореда рада, без израде формалног писаног документа – индивидуалног образовног плана. То значи да се први ниво подршке пружа кроз индивидуализацију наставе и ваннаставних активности. Уколико подршка пружена кроз индивидуализацију наставе и ваннаставних активности не доведе до напретка, то јест позитивног помака у постигнућима детета (по правилу у току првог тромесечја), предлаже се израда формалног, структурираног, писаног документа – индивидуалног образовног плана, према коме ће се одвијати образовно-васпитни процес за то дете/ученика. Према томе, изради индивидуалног образовног плана приступа се онда када степен и врста потребне подршке захтева јасно структурирано планирање корака подршке, исхода и праћења ефеката планираних корака, пружалаца подршке и времена предвиђеног за одређене кораке. Стручни тим за инклузивно образовање даје предлог за израду индивидуалног образовног плана, а израђује га тим за пружање подршке детету/ученику уз сагласност родитеља/старатеља.

ПИТАЊЕ: Да ли родитељ/старатељ треба да да сагласност за израду индивидуалног образовног плана? Који су даљи кораци уколико родитељ/старатељ не да ту сагласност?

ОДГОВОР: Индивидуални образовни план не може да се израђује без сагласности родитеља/старатеља пошто је реч о званичном писаном документу установе по коме се образује ученик. Уколико родитељ/старатељ не да сагласност, школа наставља да пружа подршку ученику кроз прилагођавања која не захтевају формални званични документ, то јест кроз индивидуализацију приступа. У том случају, родитељ, односно старатељ детета/ученика треба да буде обавештен о индивидуализацији приступа детету како би боље сагледао његову образовну ситуацију и како би знао на који начин може да му пружи подршку. Установа треба да тежи да родитеља/старатеља ученика којем је потребна додатна образовна подршка укључи од самог почетка и да са њим гради сарадњу како би се и са његове стране детету пружила усаглашена и адекватна подршка.

U PENZIJU U DEVEDESETOJ

Službenik Josef Maška iz Češkog fonda socijalnog osiguranja odlazi u penziju, što ne bi bilo ništa neobično da nema 90 godina, a u kancelariji je proveo neverovatne 62 godine. I da ga Fond ne otpušta, Maška bi 3. januara, posle novogodišnjih praznika, normalno došao na posao, piše češki sajt idnes.cz, a prenose domaći mediji. Kada je pre 62 godine Josef Maška došao prvi put na posao navukao je štitnike za rukave, latio se pera i ispisivao agendu za državni fond socijalnog osiguranja u Pragu. To isto je radio do danas. Samo sa tom razlikom što podatke traži na kompjuteru i ispisuje ih na mašini.

Novopečeni penzioner imao je od 1948. godine, devet direktora, a tokom života je u novinama čitao vesti o svim čehoslovačkim i češkim predsednicima od Tomaša Garika Masarika. U istoj kancelariji sedeo je svih 62 godine, sa izuzetkom tri godine, kada je morao po komandi u radionicu za proizvodnju katrana preduzeća ČKD Staljingrad. "U fond sam se vratio kad su na koži počele da mi se javljaju fleke, što su identifikovali kao početak raka", objašnjava Maška. Ovu godinu u Češkom fondu socijalnog osiguranja završava sa prilično dobrim učinkom, jer je u proteklih 12 meseci uspeo da obradi više od 600 spisa.

SMANJENA RAZLIKA U PLATAMA IZMEĐU POLOVA

Razlika u prosečnim primanjima za puno radno vreme između muškaraca i žena u Britaniji opala je u 2010. godini na svega nešto više od 10 odsto, što je najmanje otkad se vodi ova statistika. Britanski muškarci sada u proseku zarađuju 13,01 funtu (20,42 dolara) na sat (pre odbijanja poreza), a ženama seduje 11,68 funti - što je razlika od 10,2 odsto, dok je bila 12,2 odsto 2009. godine. Kada je britanska Nacionalna kancelarija za statistiku (ONS) prvi put počela da prati ovaj problem 1997. godine, razlika između muške i ženske plate iznosila je prosečno 17 odsto. Ovom statistikom nisu obuhvaćena plaćanja za prekovremeni rad, kojim se britanski muškarci mnogo češće bave nego žene, kao i nivo obrazovanja, prekidi u karijeri i položaj u službi. Među zaposlenim Britancima oko 51 odsto čine muškarci, a oko 49 odsto žene. Najveća razlika između plate muškaraca i žena od 31,4 odsto, postoji u kategoriji tzv. „kvalifikovanih zanatlija“, što je vrlo raznorodna kategorija koja obuhvata mnoge poslove - od vodoinstalatera do cvečara. Žena na direktorskim poslovima, kao i fabričke radnice su u proseku plaćene oko 20 odsto manje od svojih kolega. Posao sa skraćenim radnim vremenom se u Britaniji u principu mnogo manje plaća od onog koji se obavlja puno radno vreme, a žene znatno češće rade skraćeno nego muškarci, što doprinosi razlici u plaćenosti između polova.

POLICAJAC KAZNIO SAM SEBE

Zbog neprestanog pritiska nadređenih da policajac mora da napiše makar jednu kaznu dnevno, kako bi statistika izgledala bolje, policajac Andžej T. iz Bjelogarda na severozapadu Poljske kaznio je nedavno s pet evra građanina Andžēja T. iz istog mesta, odnosno samog sebe, zato što je navodno izašao na prugu. Mraz i hladnoće rasterale su beskućnike i pijance koji su uvek zgodna žrtva za kaznu i Andžej T. nije imao kako da ispuni dnevnu minimalnu normu osim da kazni samog sebe. Kada je skandal procureo preko medija u javnost, nadređeni su ga izgrdili rekavši mu da ubuduće, ako baš nema izbora, jer će mu bez jedne kazne dnevno biti smanjena plata, radije kazni kolegu iz patrole.

FEJSBUK VRHUNAC KNJIŽEVNOG IZRAŽAVANJA

Istraživanje je pokazalo i da slobodno vreme deca najčešće provode pred televizorom i kompjuterom, a tek svaki deseti anketirani učenik čitajući knjige. U svoje slobodno vreme 30 odsto đaka piše pesme, priče i sastave, a isti procenat učenika retko piše ili uopšte ne piše. Polovina učenika starijih razreda osnovne škole voli da čita knjige, a retko čita njih 41 odsto. Devojčice mnogo više čitaju od dečaka, a broj ljubitelja knjige se smanjuje sa uzrastom, pokazuje istraživanje u kome je učestvovalo 600 učenika iz tri beogradske osnovne škole.

Učenici su pokazali da ne čitaju previše, ali su verovatno mnogo bolji od odraslih. Mali je broj roditelja koji neće terati decu da čitaju lekturu, a da ih pri tom deca nikad nisu videla da čitaju knjige. I jedni i drugi imaju isto opravdanje - nemaju vremena. Ali zato uvek ima vremena da se sedne za kompjuter, odgleda utakmica na televizoru ili neki spot. I pored obimnog učenja gramatike, pismenost đaka nije na zavidnom nivou. Komunikacija se svodi na skraćene verzije u SMS porukama, a vrhunac književnog izražavanja je Fejsbuk.

SVIRKA POMAŽE ŠKOLARCIMA

Učestvovanje u nekom orkestru, pa čak i školskom, poboljšava ocene u školi, kao i samopouzdanje i ambicije, a smiruje buran karakter, pokazalo je istraživanje grupe naučnika iz pariskog instituta „Montenij“. Istraživanje je pokazalo da su u mnogim francuskim školama učenici počeli da postižu sve bolje rezultate nakon uvođenja školskih orkestara u kojima su oni učestvovali. Muzika, kako su istakli naučnici, navodi na razmišljanje, naročito jer je neke delove muzičkih numera potrebno odslušati i više puta. Prema mišljenju naučnika, ona, takođe, pomaže školarcima da odrastu i pronađu psihičku ravnotežu. Istraživači su ustanovili i da prisustvo orkestra u školi smanjuje socijalne razlike među učenicima.

POLICIJA PLAĆA DEMONSTRANTIMA JER IM NIJE DOZVOLILA DA KORISTE TOALET

Gradski sud u Kopenhagenu naložio je 16. decembra 2010. policiji da isplati novčano obeštećenje demonstrantima, koji su tokom samita o globalnom zagrevanju satima bili držani gotovo bez pristupa pijaćoj vodi ili toaletima. Gradski sud u Kopenhagenu presudio u korist 262 osobe koje su ostvarile pravo na obeštećenje u vrednosti od 670 do 1.200 evra, jer su bili „nehumano tretirani“ od strane danske policije. Danska obaveštajna služba je pre samita upozorila da će nasilni demonstranti pokušati da se pomešaju sa miroljubivim aktivista i pokušaju da izvedu „direktne i nasilne konfrontacije sa vlastima“. Najveći sukob policije sa demonstrantima tokom trajanja Konferencija Ujedinjenih nacija o globalnom zagrevanju bio je 12. decembra 2009. godine, kada ja je policija zadržala malu grupu od 900 aktivista, među ukupno 100.000 demonstranata koliko se tog dana okupilo u danskoj prestonici.

Zadržani demonstranti su bili primorani da sede na zemlji satima „gotovo bez pristupa kupatilu ili pijaćoj vodi“, dok je policija organizovan prevoz do pritvorske jedinice. Od 1.915 pritvorenih nijedan nije optužen, uključujući 262 osobe iz Danske, Švedske, Velike Britanije i Francuske koje su tužile dansku policiju zbog šest različitih protivpravnih radnji. Danski sudija En Grete Stokholm je navela da nije dokazano da su, oni koji su tužili policiju, bili uključeni u aktivnosti koje su mogle da dovedu do remećenja javnog reda, pa je pritvaranje tih osoba bilo „nezakonito“.

VRTIĆI MOGU DA PRODAJU ALKOHOL I DUVAN!

Kruševačka dečja ustanova „Nata Veljković“ moći će da trguje duvanom, alkoholnim pićima, ribom i rakovima, a Kruševačko pozorište imaće mogućnost da otvori pokretni ugostiteljski objekat za prodaju hamburgera, pica i hot-doga. Ovo su samo neki od čudnih primera delatnosti koje je skupština Kruševca uvrstila u registraciju javnih gradskih ustanova. Dok u gradskoj vlasti tvrde da se radi samo o proceduralnoj registraciji i usaglašavanju sa novim zakonskim propisima u opoziciji tvrde da je skupštinska odluka opasna. Glasovima odborničke većine izmenjena je odluka o usaglašavanju rada nekoliko javnih ustanova. Usaglašavanje odluke o organizaciji rada sa Zakonom o javnim službama donelo je čitav niz bizarnih primera. Tako je DU „Nata Veljković“ omogućeno da se bavi delatnošću pod šiframa 4638 „trgovina na veliko ostalom hranom uključujući ribu, ljuskare i mekušce“, pod šifrom 4642 „trgovina na veliko obucom i odećom“ i pod šifrom 4711 „trgovina na malo u nespecializovanim prodavnicama pretežno hranom, pićem i duvanom“.

Predstavnici opozicije, međutim, tvrde drugačije i kažu da se radi o opasnoj odluci. Ustanove teško funkcionišu jer imaju višak zaposlenih i sada su im omogućene nove delatnosti kako bi na neki način došli do para, a time direktno ugrožavaju privatni sektor. Na ovaj način se ustanove osamostaljuju i usmeravaju da se bave nečim što treba da im donese pare, a ne onim zbog čega su osnovane. „DU „Nata Veljković“, recimo, može da naruči viski i cigare i skladišti ih u nekom od vrtića ili da otvori ribarnicu gde bi se prodavali zaleđena riba, hobotnice i lignje. Pored svega, dovodi se i gradski budžet u opasnost, jer javne ustanove mogu da naruče veću količinu robe, a ako ne mogu da je plate, onda budžet to pokriva. Jednom rečju, otvara se niz mogućnosti za manipulacije i zloupotrebe“ - smatra Dragan Azdejković, bivši gradonačelnik.